

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

•Tel; [46] Ø8-29 83 32

•Telex; 131 42

•Telefax; Ø8-29 50 56

PRICE
BIHA • FİYATI
2.5 DM
10 Skr
3 G
2.5 Sfr
1 £
1.5 \$

ABD İLE İRAN ARASINDAKİ KÖRFEZ ÇATIŞMASININ HEMEN ARDINDAN

TÜRKİYE'DE POLİTİK KAOS

● HÜRRİYET gazetesi'nin başını çektiği Politik kaosun görünürdeki hedefi Özal'ı devirmek. Ancak, alternatif hükümet için parlamentodaki siyasal güçlerin dengesi yok.

● Evren Trabzon'da yaptığı bir konuşmada Türkiye'yi askeri darbe ile tehdit etti. 35. maddenin değişiktirilmesi ve Kürtçe üzerindeki yasakların kaldırılması tasarıları askıda kaldı.

● İsrarla sürdürülen Türkiye—AT ilişkileri kilitlendi. AT ülkelerinin temsilcileri Türkiye'nin henüz istenen düzeyde demokrasiye ulaşmadığını vurguladılar.

□ Türkiye'nin politik gündemi alt—üst olmak üzere. Üzerinde ha geldi ha gelecek diye kıyametler koparılan demokrasi gene kasaturalarla tehdit edildi. Devlet başkanı Evren'in darbe tehdidi dikkatleri rejim tartışmasına kaydırırken,

Özal'ı devirmeyi amaçlayan politik kaos içinden çıkılması mümkün olmayan problemleri birer ikişer gündeme getirmeye başladı.

SAYFA 2

8 Hezar Barzanî li ku ne?

□ Li Iraqê di derheqa 8 hezar Barzaniyên ku ji 4 kampên Hewlêrê 30 Tirmeh 1983'an de hatibûn komkirin û biribûn ciyekî nedyar hin jî tu agahdarî nîne.

RÜPEL 8-9

TÖB—DER GENEL SEKRETERİ
KEMAL UZUN

“Geçmişimle hesaplaşmamı bir güne, bir yıla sığdıramam”

SAYFA 5

Civîna Brukselê

□ Civîna seyemîn a Enstîtuya Kurdî ya Parisê li ser zimanê Kurdî di 16 û 23 yê Nîsanê de paytexta Belçîka Brukselê de çêbû.

□ 15 zimanzan, nivîskar û berbirsiyarên rojname û kovaran beşdarê civînê bûn. Di civînê de li ser termên îdarî/siyasî, rojnamevanî û hwd. hat xebitandin.

RÜPEL 4

Muhbirlik Kurumlaştırılıyor!

□ Polis, Kürdistan'da muhbirlik yapmak için gençlere baskı yapıyor
□ Polisin muhbirlik yapmak için baskı yaptığı Cemil Balta, Vilayet karşısındaki Anıt Parkı'nda kendisini yaktı

SHP Diyarbakir Milletvekili Fuat ATALAY yaptığı açıklamada şöyle dedi: “Son günlerde Diyarbakir'de toplumun her kademesinde yaygınlaşan ve devlet adına görev yapan kişiler vatandaşları zorla muhbirlik yapmaya zorluyorlar ve bu hadise ciddi bunalmalara yol açıyor!”

SAYFA 3

TÜRKİYE'DE POLİTİK KAOS

Bir süreden beri Türkiye'de Özal'a karşı başlatılan propagandalar, Hürriyet Gazetesi sahibi Erol Simavi'nin yazdığı bir açık mektup ile hükümeti düşürme noktasına doğru hızla tırmandırırken, Evren'in darbe tehdidi pişmiş aşı su kattı.

Esasen, Özal'ı devirme planının objektif şartları ortada yoktu. Gerçi, kamu oyu araştırmalarına göre oy yüzdesi hızla düşmüş görünüyordu ama, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar ve Özal'la bağlantılı ekonomik ilişkiler, Özal hükümetinin düşürülmesi ile herhangi bir çözüme ulaşamayacaktı. Özal'a karşı hızla sürdürülen operasyonun elbette çok daha farklı gerekçeleri olmalıydı. Ama, bu gerekçeler, açlık, sefalet edebiyatı içinde öne çıkarılan propagandaların gültüsü içinde duyulmayacaktı.

Görünür amacı Özal'ı devirmek olan bu operasyonun gene görünür uygulaması, ANAP kongresinde parçalanma yaratarak bunu parlamentoya yansıtmak ve bir geçiş hükümeti ile erken seçimlere gitmek olarak somutlaşıyordu. Ancak, bu görünür amaç, pek çok bakımdan Türkiye gerçekliği ile uyum içinde değildi. Bununla beraber artık Özal'a karşı savaş açmak kaçınılmaz bir durumda gösterilerek Hürriyet'in sürmanşetli girişimleri ile savaş başlatıldı.

Hürriyet'in sürmanşetli, Erol Simavi imzalı "Açık Mektup"u, politikacılar ve basın kalemşörleri tarafından hararetle desteklendi. Hürriyet de, yaptığından pek emin havalarda, hükümeti zor duruma düşürecek dev manşetli haberlerini arkarkaya sıraya dizmişti zaten. Örneğin, Güney Kürdistan'da Saddam despotizminin bir numaralı destekçisi olma durumu bilindiği halde, birdenbire

- Çeşitli çıkar çevrelerinin üzerinde anlaşmaya vardıkları anlaşılın Özal'ı devirme operasyonu, HÜRRIYET gazetesinin açtığı kampanya ile tırmandırıldı.
- Trabzon konuşması ile Evren darbe tehdidinde bulununca Özal'a karşı düzenlenen operasyon beklenmeyen problemler doğurdu.

zehirli gazların Türkiye üzerinden Irak'a sevkedildiği ortaya çıkarılıyordu! Ancak, bu cingöz gazeteciler her nedense dünyanın artık ezberlediği Halepçe'yi, ne yazık ki İran'ın bir kenti olarak Türk okuyucusuna sunma küstahlığından geri durmuyorlardı. Halepçe de öylesine büyük bir vahşet yapılmıştı ki, bu vahşetin bilerek ve isteyerek Kürtlere karşı yapıldığını, böylece, küçük bir kalem darbesi ile gözlerden saklama çüceliğine girişilmişti. Halepçe'yi İran'ın bir kenti olarak veren yazının yanında ise İran elçiliklerinin tüm dünyaya yaydıkları katliam broşüründen renkli bir resim almak da ihmal edilmemişti.

Babialı basınının jenosid kışkırtıcılığına bir numaralı malzeme haline getirilen PKK da Özal'a karşı operasyondan nasibini alacaktı el-

bette. Daha hala Kürtleri Türk ırkının bir parçası olarak görme ırkçılığının sahibi bir albay ile yapılan bir söyleşi gene Hürriyet'in birinci sayfasına dev manşetlerle çıkıyordu. Aynı gün PKK ile ilgili 3 haber birden birinci sayfanın misafirleri arasındaydı. Bunlara göre, **PKK artık kentleri hedef seçecektir. Apo'nun gizli emirlerine göre bazı insanlar hedef seçilip öldürülecektir.** Hürriyet, Özal operasyonunun nasıl gizli pazarlıklar sonucu politika gündemine getirildiğini böylece kendi cingözlüğü ile açıklamış oluyordu. Demek ki, kontrgerilla, Maraşta olduğu gibi, Kanlı Pazarlarda olduğu gibi gene kentleri kana bulayacaktı. Demek ki, Kontrgerilla dili biraz uzamış sayılanları vuracak, vurduracaktı. Bunun bedelini ödemek için seçilen kurban da PKK idi. Hürriyet bunun ön ça-

lışmasını da zamanında yapma gereği duymuştu. Artık kitleler, kentlerde vuku bulacak kanlı terörün suçlusunu tanımış olacaktı. Susturulmalarına karar verilenlerin de katili böylece çok daha önceden kamu oyunun vijdanında mahkum edilmiş oluyordular.

Bilindiği gibi Türkiye, hiç de alışık olmadığı ama alışmak ve hazmetmek zorunda olacağı politik gelişmeler içinde idi. TBMM, TC Anayasası'nı mehtevada değiştirecek bazı girişimlere sahne olmak üzereydi. Örneğin, Ordunun ikide bir kasaturaların gölgesinde siyasi iktidara müdahale etmeleri bundan böyle suç sayılabilirdi. Bu da, bu tür teşebbüs sahiplerinin Anayasayı taşıyır, tebdil ve ilga suçundan asılmalarını getirirdi. Bunun yanında bütün bir Cumhuriyet tarihinin en katı yasaklarından biri olan Kürt dili üzerindeki yasağın kaldırılması da neredeyse Meclis'e gelmek üzereydi. Yapılan anketlere onlarca parlamenter *Ana dilimiz kürçe* diye cevap vermişlerdi. Bu bir faciaydı! Hangi biçimde olursa olsun önlenmesi gerekliydi. Bu dili uzunların birer ikişer faili meçhul cinayetlere kurban gitmeleri ise olağan sayılmayacaktı.

Öte yandan Batı'nın canını sıkkan pek çok gelişme de Türkiye'nin politik gündeminin en aktüel sorunları arasında durmaktaydı. Örneğin DAVOS, pek çok bakımdan Batı'nın politika batakhanelerinde tasvip görmüyordu. Rahatsızlığın başını ise Almanya çakmaktaydı. Türk-Yunan gerginliğinin uzlaşma noktasına gelmesi, elbette Türk-Yunan ilişkilerinde bir şeydi ama, AT ülkeleri için bir başka şeydi.

Fakat, Evren'in darbe tehdidi, *dış mihrakların* tasallutunu bir kenara iteleyerek, sorunu, içerde darbe yanlıları ile, darbe karşıtları arasında açık bir hesaplaşma düzeyine getiriyordu. 12 Eylül kazazedelerinden Demirel, Evren'i anında cevaplayarak, ■■■■■

Politik Kaos

Türkiye kayıyor! Türkiye toplumsal bir alt—üst oluşun eşliğinde! Politik kaos gittikçe derinleşiyor! Derinleşen kaos, toplumu sarsıyor, hareketlendiriyor!

Soldan bakıldığında şaşkıncı bir durum olmadığı söylenebilir. Teorik tesbitlerin hayata geçtiği söylenebilir.

Ama şu da söylenmeli: bu alt—üst oluşu, bu kaosu, iktidarın devrimci fethine dönüştürecek politik güçler ortada görünmemektedirler. Dahası sol güçler -Marksist solun tüm kesimleri- bunca deney ve bilgi birikimine, bunca acıya ve cesetlerine bile sahip çıkılamayan ölümlerimize rağmen, halen, hayat tarafından tezip edilen tezlere şaşılmalı bir inatla sarılmışlardır. Halen, donuk ideolojik formüllerin, hayatın canlı gerçekliğine cevap vermeyen teorilerin ısrarlı savunucuları olma durumundadırlar. Ve halen, ne yazık ki, bir devrimi örgütlemenin bilinci ve sorumluluğu ile hareket etmemektedirler.

Kürt hareketinin durumu da benzeri sakatlıkların içindedir. Kürdistan Devrimi'nin sorumluluğunu taşıma durumunda olmayanların Avrupa'da sürdürdükleri -*artık melodram niteliğindeki*- politik "faaliyet"leri saymaz isek, Türkiye'de Kürt hareketi, kendisine ödetilmek istenen politik kaosun faturasını yırtıp atacak düzeyde değildir. Daha önemlisi, PKK olgusuna hapsedilmek istenen, PKK'nın sürekli ve sistemli bir biçimde gündemde tutulması ile sürdürülen son derece bilinçli müdahaleler, Kürt hareketinin acil ve zorunlu olan politik örgütlenmesini, tüm güçleri tek bir genel tarruz cephesinde birleştirme çalışmalarını kırmakta, kötürümleştirmektedir.

Politik kaosun baş kışkırtıcısı burjuva basını!! Burjuva basını alternatif politik çözüm önermeden kaosu kışkırtıyor! Açlık ve sefalet içinde bocalayan kitleler, sistemli bir biçimde savaş ve terör ile tehdit edilmekte. Meclis aritmetiğinin, yeni yapılanmalara elvermediği de ortada. Askeri müdahale ise, artık, açıkça tartışılabilir konu olmuş duruma getirildi. Ancak, askeri müdahalenin şartlarının olgunlaşmadığı da görülebiliyor.

Burjuva basını alternatif önermeden kaosu kışkırtma işini üstlenmişken, bir şeyi hiç kuşku yok ki çok iyi biliyor: Kaostan militan solun ya da Kürt hareketinin yararlanma durumu, hatta şansı yok! Gerek militan sol ve gerekse Kürt hareketinin gerek mevcut siyasal yapılanmaları olsun ve gerekse örgütlenme düzeyleri olsun devrimci bir durumun yükünü kaldırmaya hazır değil.

Burjuvazi ise bu alternatifsiz kaosu hararetle desteklemektedir. O zaman gündemde duran soru şu: politik kaos kime, ne getirecek?

Soru, can alıcı önemdedir vve çok kısa bir süre içinde cevabı bulunmalıdır.

Orhan KOTAN

Tevliheviyek Polîtîk

Tirkiye dike! Tirkiye ber tevlihevbûnek civakî ye! kaosa polîtîk her diçe kurtir dibe. Ev kaos civatê dihêjîne û rih dide wê!

Ji alî dîtina çep, meriv dikare bêje, ku ev rewş ne tiştêkî ecêb e. Lê divê bê gotin: Hêzên polîtîk, ku bikaribin vê tevlihevbûn û vê kaosê ji bo serketinek şoreşgerî li hember gerandinê bi kar bînin, di holê de xwiya nabin! Ji bilî vê jî, hêzên çep -hemî aliyanê çepa marksîst- di gel hew qas tecrûbe û eşên xwe di gel nexwedîkerketina meytên miriyên me, hê jî dîtînen xwe yên, yên ku ji alî jîyanê ve hatine tekzîpkirin, bi hişkî diparêzin. Hê jî idiyên parastina formulên îdeolojiyên cemidî û teoriyên ku ji rastiya jîyanê re tu bersiv nadin, de nin. U hê jî, mixabin, di zanebûna hunandina şoreşê û be-rpirsiyariya vê yekê de nin in.

Rewşa tevgera Kurdî jî di nava vê seqetiyê de ye. ji xeynî "xebatên" polîtîk li Ewropa, ku êdî bûye wek "melodram" û ji be-rpirsiyariya hilgirtina şoreşa Kurdistanê dîr e; tevgera Kurd li Tirkiye, ne di rewşêkî wiha de ye, ku karibe hesabên kaosa polîtîk yên jê tê xwestin, biçirine û bavêje. Ji vê jî girîngtir, tevgera Kurd, ku girtina wê di nav çembera PKK'yê de tê xwestin, li ser piya hiştina PKK'yê bi avakî zanyarî û sistematîk tê domandin û bi vê ve midaxaleyên gelek zanistî tîn kirin, dibin sedema şikandina xebata komirina tevgera Kurdistanê di bin eniyek taruzê û birêxistinîkirina wê ya polîtîk û pêwîst.

Kişkişên serî yên kaosa polîtîk ji weşanên burjuvazî tîn! Weşanên burjuva, bei ku bedela çareserîkirina polîtîk nişan bide, kaosê dikişkişîne! Xelkê reben û perîşan ku di nav birçibûnê de nin, bi awakî zanyarî bi terör û şer ve tîn tehdîtkirin. Arîtmîka meclîsê jî ji bo guherandinên nû dest nade. Midaxaleyên leşkerî jî êdî bi awakî vekirî tê mînaqêşekirin. Lê, meriv dibîne, ku şertên midaxaleyên leşkerî jî hê ne gihan e.

Weşanên burjuva, ku kişkişandina kaosa polîtîk daye ser milên xwe û ji bo çareserîkirinê bedel nişan nade, bê şik xalekî baş dizane. Rewşa çepa têkoşer, an jî rewşa tevgera Kurd ne ev rewş e, ku karibin vê tevlihevbûnê bi karbînin!

Her çî çepa têkoşer û her çî jî tevgera Kurd, bi xwestinên xwe yên siyasî û bi van rêxistinên xwe ve nikarin barê rewşa şoreşgerî bidin ser milên xwe. Ji bo vê ne hazir in. Burjuvazî jî bi hemî îmkanên xwe ve piştigiriya vê kaosê bê bedel dike.

Pirsekî niha di rojevê di rojevê de ye ev e: Kaosa polîtîk wê ji kê re çî bîne?

Ev pirs gelek girîng e û di demekî pir kurt de jî divê bersiva wê bê dayîn.

sorumsuzlukla suçluyor, Erdal İnönü ise, Evren'in konuşmasını değiştirmesini, en azından yumuşatmasını istiyordu. Özal ise, darbelerin artık yapılamayacağını vurgulayarak, Evren'in konuşmasının başka amaçla yapıldığını ve ters yorumlandığını açıklıyordu.

Bu arada Genel Kurmay Başkanı Torumtay da Özal ile görüşüyor, Özal, bu görüşme için olağan derken, Torumtay, olağandışı diyor.

Bu arada, Fransada başkanlık seçimlerini izleyen Metin Toker, Mitterand'ın hiç de darbe tehditlerinde bulunmadığına işaret ederek, darbelerin esasen yönetimdeki sorumlulara karşı yapılacağını vurguluyor ve satır arasından, Türkiye'de yapılması muhtemel bir darbenin herşeyden önce Özal ve Evren'i hedef alabileceğini belirtiyordu.

Özal operasyonunun elbette en can alıcı yanı, parti liderlerinin ilk kez Cumhurbaşkanı yasadışıklıkla, sorumsuzlukla suçlama durumuna getirmesiydi. Bu da, hiç kuşku yok ki, kaçınılmaz bir saflaşma yaratacak.

Özetle Özal'ı devirme operasyonu dal budak salmış, Özal'ı devirmekten çok, militarizmin tehditlerine karşı, burjuva-demokratik anti-militarizmin kapışması noktasında kilitlenmiş görünüyordu.

Türkiye'nin iç politikasında bu kaos yaşanırken, dikkatler son ayların en ateşli tartışması durumunda bulunan Musul—Kerkük sorunundan uzaklaşmış görünüyordu. Acaba gerçekten böyle miydi?

Olaylar ve olgular pek de böyle olmadığını göstermekteydi. Özal'a karşı gerek iş çevrelerinden ve gerekse bu çevrelerin yarı resmi sözcüleri durumunda bulunan Babialı'den yükselen muhalefetin kökleri biraz daha derinlerdeydi, ancak, bunun maddi bir müdahale ile ortaya çıkması, ABD'nin İran'a saldırısına denk düşüyordu. Bu arada Özal, Irak'a gidip dönmüş ve beklenen aksine Irak'ın borçlarını ertelememesi. Türkiye'deki sol çevreler bunun Saddam despotizmini bilginli olarak zor duruma sokma girişimi olduğunu vurguluyorlardı. Çünkü, Türkiye'nin Irak'a doğrudan müdahalesi, uluslararası düzeyde çetin engellerle karşılaşacaktı. Doğu ve Güneydoğu illerinde vukua gelen olayları bahane ederek sınıra fazla miktarda asker yığılması zaten daha şimdiden gerek komşu devletler ve gerekse SSCB tarafından hoşnutsuzlukla karşılanmaktaydı. Oysa, Irak'ın olası bir daveti ile Türk Ordusu, Irak'a çok daha iyi şartlarda girebilirdi. Bu konuda ise açığa çıkan tek kuşku Ordu'nun Irak Kürdistanı'nda karşılaşması kaçınılmaz olan Kürt direnişi ile ilgili idi. Gazeteci Birand, bu arada Kürt örgütlerinden Türkiye'ye anlaşma mesajı getirmişti. Ne kadar doğruydum bu? ABD'nin Irak üzerindeki İran tehdidinde hiçbir biçimde müsamaha göstermeyeceği de bilindiği için, Türk Ordusu'nun Irak macerası acaba devre dışına mı atılmıştı. Yoksa, yaratılan kaosun altında yatan ana gerekçelerden biri ve hatta başlıcası mıydı?

Örneğin politik kaosun kaçınılmaz bir ara rejim ile sonuçlanması ve bu ara rejim hükümetlerinin bir oldu bitti ile Kerkük petrollerinin jandarmalığına soyunmaları düşünülemez miydi?

Bu sorular, Evren'in darbe tehdidi ile geri plana düşerken, Türkiye, darbe çığırtkanları ile, buna karşı olanların çekişmesini izlemeye başlamıştı!

Muhbirlik kurumlaştırılıyor!

Diyarbakır • ANK

Kürdistan'da çeşitli liselerde, üniversite bölümlerinde okuyan öğrenciler, Diyarbakır sivil polisine muhbirlik yapmaya zorlanıyor. Öğrenciler, muhbirliği reddince, cezaevi, işkence ve dayakla tehdit ediliyor.

Geçtiğimiz günlerde, Diyarbakır SHP Milletvekili Fuat Atalay basına yaptığı bir açıklamada; "Güneydoğu'da yaşayan yurttaşlarımız, muhbirlik yapmaya zorlanıyor. Bu teklifi kabul etmeyenler ise sürgün ediliyor" dedi.

22 Nisan günü, polis tarafından muhbirlik yapmaya zorlanan 20 yaşlarındaki Cemil Balta isimli genç, Vilayet binası karşısında bulunan Anıt Parkı'nda olayı protesto etmek amacıyla kendini yaktı.

Konuyla ilgili basına açıklamada bulunan Diyarbakır SHP Milletvekili F. Atalay şöyle dedi; "Cemil Balta olayı ile birlikte, muhbirleştirme faaliyetleri tamamıyla açığa çıkmıştır. Polis tarafından son günlerde özellikle gençler arasında muhbirliği kurumlaştırma amacıyla yoğun çalışmalar var. Muhbirlik yapması istenen kişilere, üzerinde 'Yardımcı personeldir' yazan bir belge zorla imzalatılmaktadır. İnsanların özgürce çalışma hakları

□ Diyarbakır sivil polisi, lise ve üniversitelerde okuyan öğrencilerin muhbirlik yapması için baskı yapıyor!

□ Polisin muhbirliğe zorladığı 20 yaşındaki Cemil Balta, olayı protesto etmek için kendini yaktı!

gasp edilerek, vatandaşlar demokrasinin dışı kanallara itilmektedir."

Diyarbakır Atatürk Lisesi 2. sınıfından beklemeli öğrenci Cemil Balta muhbirliğe zorlanmayı kendine yediremeyerek, yakma sureti ile intihara teşebbüs etmesi Diyarbakır'da geniş yankılara neden oldu.

Olayın gelişimi şöyle; Cemil Balta uzun bir süre siyasi polisçe sürekli rahatsız ediliyor. Balta üvey annesi ile birlikte kaldığı evini terk ediyor, ardından Saliha Şener isimli bir kadının yanına yerleşiyor. Polis burada da peşini bırakmayınca İstanbul'a gitmek zorunda kalıyor. İstanbul'da 1 aydan fazla kalamayan Balta, tekrar Saliha Şener'in evine dönüyor, ve polisin defalarca eve gelip kendisini sorduğunu öğreniyor. Saliha Şener kendisine polisin eve sürekli geldiğini belirtiyor ve mümkünse kendisine başka bir ev bulmasını istiyor. Polis dışında gidebilecek herhangi bir alternatif kalmayan Balta, çareyi intihar et-

mede buluyor.

Öte yandan, Bağlar semtinde oturan, Ali Tekdağ, Mehmet Baz ve Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği yönetim kurulu üyeleri Baki Demirhan ve Seydi Elibal'ın da aynı şekilde maaş karşılığı polis tarafından muhbirliğe zorlandıkları açıklandı. Muhbirliğe zorlanan kişiler yaptıkları açıklamalarda; polisçe "ya bizle çalışsın ya da dağa gidip onlara katılınsın" şeklinde tehdit edildiklerini, eğer bu da olmazsa cezaevi ve işkence tezgahlarından geçirilecekleri şeklinde zorlandıklarını belirttiler.

Cemil Balta olayı ile ilgili basına bir açıklamada bulunan Diyarbakır Vali'si Hamdi Ardalı; "Kendini yakmaya yeltenen Cemil Balta'nın akli dengesinin yerinde olmadığını ve bir süre önce babası tarafından evden kovulduğunu ve bu şahsın babasının Diyarbakır Şehitlik Karakolu'nda bekçi olarak çalıştığını" belirtti. Dicle Üniversite'si Tıp Fakültesi

Hastahane'sinde tedavi altına alınan Cemil Balta ile ANK muhbirleri görüştüler. Cemil Balta arkadaşlarımızın sorularına şu yanıtları verdi:

"Bildiginiz gibi siyasi polis beni sürekli tehdit edip, bize çalışsın senin için iyi olur şeklinde baskı yapıyordu. En sonunda bir gün beni evden alıp siyasi şubeye götürdüler. Bir süre gözaltında kaldım. Sorguya çekildim. Siyasi şube yetkilisi bana şunları söyledi: 'SHP binasında yapılan açık grevine gidip, olup bitenleri bize anlatacaksın'. Bu teklifi reddince tutuklanacakları tehdidini savurdular. Artık dayanamıyorum ve kendimi yaktım"

Öte yandan konuyla ilgili konuştuğumuz Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğrenci Derneği Başkan Mazhar Kara olayın çok üzücü olduğunu belirterek şöyle dedi; "Ajanlık ve muhbirliğe zorlamalar özellikle Üniversite çevresinde yoğunlaştırılmaktadır. İnsanları muhbirliğe zorlamak, onların kişiliklerini satın almaktır. Bu uygulamalarla insanların kişilikleri ve şerefleriyle oynanmaktadır. Diyarbakır SHP Milletvekili Fuat Atalay'ın basına açıklaması bir suç duyurusu olarak kabul edilmelidir."

Cemil Balta halen tedavi altında bulunuyor.

Hürşit SENAR

1'ê Gulanê

• 1886 yılının ilk baharında Amerikan işçileri Şikago'da "8 Saatlik iş günü ve asgari ücret" talebi ile genel greve gittiler. Eylem kanlı bir biçimde bastırıldı ve 11 Kasım 1887'de 4 işçi lideri asıldı. 1889'da toplanan II. Enternasyonal'in I. Kongresi 1 Mayıs'ı işçi sınıfının "Birlik-Dayanışma ve Mücadele" günü olarak kabul etti.

İşçi sınıfının dünya düzeyinde coşkun törenlerle kutlayageldiği 1 Mayıs, Türkiye'de 1925'lerde yasaklandı. Ve ancak, 1976 Mayıs'ında kitlesel olarak kutlanabildi. Türk burjuvazisi, 1 Mayıs'ı "Bahar Bayramı" olarak ilan etmişti. 12 Eylülcüler, bunu da yasakladılar. Halen Türkiye'de 1 Mayıs yasaklı durumdadır.

1 Mayıs

İsviçre'nin Irak'a 'gizli' patlayıcı ihracatı

□ İsviçre Savcılığı, 'Valais'deki patlayıcı madde üreten İsviçre şirketi GAMSSEN (S.S.E)'in Fas'a patlayıcı madde ihracı üzerine bir ön araştırma yürütüyor.

□ Savcılık sözcüsü Roland Haunstein Walliser Bote'de çıkan haberi doğruladı. Tam ve detaylı bir soruşturmanın açılması bu araştırmanın sonuçlanmasına bağlı.

Savcılık sözcüsü R. Haunstein'e göre, savcılık kendi inisiyatifini hareket edip, savaş malzemesine ilişkin yasanın ihlal edilip, edilmediğini araştırıyor. Geçen cumartesi günü Bern'de yayınlanan Bund ve Zürih'te yayınlanan Tages Anzeiger GAMSSEN (S.S.E) şirketinin Pentil adlı güçlü bir patlayıcıyı Fas aracılığıyla Basra savaşına taraf olan Irak'a sattığını iddia etti. Bu iddialar, eski Bofors/Noel Kemi silah fabrikasının İsviçre Ticaret müdürü olan Mats Lundberg'in bir belgesine dayanıyordu. Lundberg'in 22 Şubat 1985 tarihli iş notlarında "Irak için öngörülmüş 10 ton patlayıcı önceden teslim edilmiş" olduğu belirtiliyordu.

Salı günü Nouvelliste gazetesinde yayınlanan İsviçre Patlayıcı Maddeler Şirketi Müdürü René Pahud'un; "Bütün müşterilerimizi tanıyoruz ve teslim edilen her kilo patlayıcının alıcısını biliyoruz. Silah yasasına karşı her zaman en büyük titizliği gösterdik." açıklamasına GAMSSEN (S.S.E) şirketi sözcüsünün Irak'a patlayıcı madde kaçakçılığına katıldıklarını kesinlikle yalanlayan uzun açıklamaları eşlik ediyordu.

R.Pahud yayınlanan yazıların 'ifira ve saçma' olduğunu belirtmesi açık belgeler karşısında hiç de inandırıcı olmuyordu.

Kaynak: İsviçre'de yayımlanan günlük Le Courier' gazetesinin 7.4.88 tarihli nüshası.

Civîna Brukselê Brüksel toplantısı

□ Civîna sêyemîn a Enstîtûya Kurdî ya Parîsê li ser zimanê Kurdî di 16 û 23 yê Nîsanê de di paytexta Belçikayê Brukselê de çêbû.

□ 15 zimanzan, nivîskar û berpirsiyarên rojname û kovaran beşdarê civînê bûn. Di civînê de li ser termên îdarî/siyasî, rojnamevanî, navgînên deryayî û li ser babetên din hat xebitandin.

Civîn bi axaftinekê kurt yê Serokê Enstîtû Kendal Nezan ve hat vekirin. Kendal di axaftinê xwe de got: "Armanca civînê li hev kirina li ser pirsên bingehîn, rastnivîsîn û nûkirina zimanê Kurdî ye. Par her du civînan ku di paytexta Katalonyayê Barcelona pêkhatibûn; li ser termên coxrafî û li ser nexşeya dinê û Kurdistanê û navgînên neqliyê û hwd. xebat hatibû kirin. Encama wan xebatan amadekirin û çapkirina nexşeyên dinê û Kurdistanê bûn. Her wisa encama wan her du civînan çûyî di rojnamekî taybetî ya Enstîtûyê "Kurmançî" yê de hatin belavkirin."

Kendal Nezan got: "herkes li gor xwe gotinan diafirîne. İddiyekî mezin ya van civînan me nîn in, lê belê ez bawerim; ew civînan xizmetekî baş bikin ji bo çareserkirina (hela) term û gotinên ku di zimanê nivîsandinê de xwe didin pêş." Hinek kes, di gel ku hatibûn gazîkirin ji di ve civînê de beşdar nebûn. Hevalên ku li gor civîna berê li ser babetên cûrbecûr vatîni hilgirtibûn ser xwe û xebatên xwe pêşkêşî civînê kirin ev bûn; li ser lêkera bûyînê, navê biharata û deranatomiya heywanek Reşo Zilan, li ser navên navgînên deryayî Musa Kaval, li ser anatomiya serî Memo Yetkîn, li ser gotinên klasîkên me Rojen Barnas. Li ser term û peyvên îdarî/siyasî, rojname/rojnamevanîyê tiştên ku Mihemed Uzun bi çend ziman amadekiribû, di van babetan de li ser pêş-

niyarên civînê xebatekî bi hev re hate kirin. Hevalên ku berê ji beşdarê civînan bûbûn, wek nivîskarê ferhenga kurdî-tirkî D. İzolî, lêgerîvanê dîrok û farisiya kevin Xosrow, resam Huner Eqravî, ji Enstîtûya Bonnê Egî, Nivîskar Ş. Bekirê Soreklî, ji kovara Têkoşer Dervêş Ferho beşdarê ve civînê ji bûn. Wekê din ji Rojname Kurdistan Press K. Baba, ji kovara Berbangê M. Teyib, mamosteyê kurdî Y. Yeşilgöz cara pêşî beşdarê civînê dibûn.

Rojeva civînê her heft roj ji geleki tîjî bû. Ew gotin û termên ku di civînê de li ser van hate rastwestandin, divê di hejmarekî taybetî ya Kurmançî yê de bîn weşandin. Nûçegihanê Kurdistan Press di gel beşdarvanên civînê re peyivî. Di van axaftinan de dîtinekî mişterek derdiket holê; *berdewambûna civînan baş e. Ger beriya civînan vatîni bîn parvekirin, kar wê hin baştir bimêşe, ger berpirsiyarên weşanên kurdî beşdarê civînan bibin û encamên civînan di weşanên xwe de bikarbinin wê pirsên me yên zimanê nivîsandinê hîn siviktir dibe.*

Li gor biryara Enstîtû wê civîna çaremîn ve payîzê li Berlîna Rojava bê çêkirin. Ji bo termên huquqî, teqsimata îdarî ya her çar devletên kolonyalist û hwd. beşdarên civînê re vatîni hate dayîn.

□ Paris Kürt Enstitüsü'nün kürtçeyi doğru yazım ve yenileştirme amacıyla organize ettiği toplantılardan 3. sù 16-23 Nisan tarihleri arasında Belçika'nın başkenti Brüksel'de yapıldı.

□ Dilci, yazar, gazete ve dergi temsilcilerinden oluşan, 15 kişinin katıldığı toplantıda, idari-siyasi terimler, gazetecilik terimleri, deniz ulaşım araçları isimleri ve diğer konular üzerine çalışmalar yapıldı.

Toplantı Enstitü Başkanı Kendal Nezan'ın yaptığı kısa bir açış konuşmasıyla başladı. Kendal Nezan yapılan toplantıların amacını; önemli ve temel konularda ortak bir görüşe varmak ve kürtçenin doğru yazım ve yenilenmesi olduğunu belirtti.

Geçen yıl Katalonya'nın başkenti Barcelona'da yapılan ilk iki toplantıda coğrafi terimler, ülke isimleri, ulaşım araçları isimleri, dünya ve Kürdistan haritası üzerinde çalışıldığını, bu çalışmalar sonucu kürtçe hazırlanan dünya ve Kürdistan haritalarının hazırlanıp, basıldığını ayrıca toplantılarda üzerine çalışılan kelime ve terimlerin "Kurmançî" adlı Enstitü'nün dil çalışmalarını kapsayan özel bir yayında kamuoyuna sunulduğunu belirtti.

Herkesin kendine göre kelime ürettiğini de belirten Kendal, yapılan toplantıların büyük iddialara sahip olmamakla beraber, yazı dilinde dayatan sorunların çözümüne hizmet edeceğini söyledi.

Toplantıya çağrılı olup da gelmeyenler dışında, toplantıda bulunanlar ve bir önceki toplantıda kararlaştırılan konular üzerine önçalışma yaparak gelenler şunlardır: *olmak filii, baharat isimleri ve hayvan anatomisi üzerine Reşo Zilan, deniz ulaşım araçları üzerine Musa Kaval, kafa anatomisi üzerine Memo Yetkin, klasiklerimizdeki kelimeler üzerine Rojen Barnas* hazırladıkları çalışmalarını toplantıya sundular.

Toplantı gündeminde olan *idari ve siyasi terimler, gazete ve gazetecilik terimleri* üzerine Mehmet Uzun'un hazırladığı terimler ve gelen önerilerin kürtçe karşılıkları üzerine ortak bir çalışma yapıldı.

Dil konusunda daha önce yapılan toplantılara katılmış olan kürtçe-türkçe sözlük yazarı D. İzolî, eski farsça ve tarih araştırmacısı Xosrow, ressam Huner Akrevî, Tekoşer dergisinden Dervêş Ferho, Bonn Enstitüsü'nden Agit, yazar Şahine B. Soreklî dışında Kurdistan Press gazetesine adına K. Baba, Berbang Redaksiyonu'ndan Mueyid Teyib ve kürtçe dersler veren Y. Yeşilgöz toplantıya ilk kez katılanlardandı.

Oldukça yüklü bir gündemi olan toplantı bir hafta devam etti. Toplantıda üzerine çalışılıp, karara varılan kelime ve terimler Enstîtü tarafından Kurmançî gazetesinde yayınlanacak.

Kurdistan Press muhbirininin toplantıya katılanlarla yapılan çalışmalar üzerine yaptığı konuşmalarda ortaya çıkan görüş; *toplantıların devamının yararlı olacağı, toplantı önceleri belli konular üzerine işbölümü yapmanın çalışmalarında verimi artıracacağı, kürtçe yayın organları sorumlularının toplantılara katılıp, toplantı sonuçlarını yazı dilinde kullanmalarının yapılan çalışmalara önemli katkıda bulunacağı* doğrultusunda yandı.

Yılda iki kez düzenlenen toplantıların dördüncüsü 88 sonbaharında Batı Berlin'de yapılacak.

Ordîxanê Celîl hate Swêd

ANK • Stockholm
Ronakbîr û hunermendên kurdên Sovyetê ji xebatên çandî û zanistî yên Kurdên Ewropa re di destpêkê de ji dîr ve ji be mil didan. Di salên dawî de bi wan re tîkiliyên yekser hate danîn. Ji welatên Ewropa û taybetî ji Swêd komên zimanzan, mamoste, werger û turîstên Kurd diçûn Ermenîstan, Gürcistan û Rusyaya Navendî û bi dîtinên ji hev cuda vedigeriyan. Profesör Qanatê Kurdo di gel ku endamêkî ji endamên hîmdar yê Enstîtûya Kurdî bû, di kombûna vebûna Enstîtûyê de jê re îzna derketina ji deryayî welat nehatibû dayîn. Lê Kurdên Sovyetê îsal bi saya serê Glasnost li ser vewendina sazûmanên Kurdî hatin Ewropa.

Piştî hunermendê hêja Aramê Tigran, Ordîxanê Celîl, berpirsiyarekî ji berpirsiyarên Beşa Kurdî ya Enstîtûya Rohhilatnasî ya Lenîngradê hate Swêd.

Ordîxanê Celîl bi xebatên xwe ve û bi hevpeyvîna wî ku di Kurdistan Pressê de hatibû weşandin, ji alî xwendevanên me kê mî jî be tî naskirin.

Ordîxanê Celîl, li Swêd di gel sazûmanên din yên Kurdî, Kurdistan Press jî dît. Ordîxanê Celîl di roja 25 ê Nîsanê de bû mewanê Kurdistan Press. Ordîxan li ser girîngiya xebata Kurdistan Press sekînî û go: "Gava name ya we gihîşt destê min, wek nivîskar min rojnameya we nas nedikir û min digot, qey wê ev rojname jî mîna weşanên din

piştê çend hejmaran, ji holê rabe. Ji ber vê yekê, pêşî min girîngî neda bangewaza we. Lê paşê têgihîştim, ku Kurdistan Press dezgahekî girîng û profesyonel e... Di warê rojnamevanîyê de xebatekî hêja didomîne... Ev ne tenê dîtina min e, her wisa dîtina Kurdên Sovyetîstanê ye jî."

Ordîxanê Celîl di derheqa tîkuztir kirina rojname de û belavkirina rojname li Yekîtiya Sovyetîstanê de gelek pêşniyarên hêja bo Redaksiyona Kurdistan Pressê kir.

Her wisa Ordîxan deftera mewanên Kurdistan Pressê de van xetên jêrîn jî rêz kir;

Ez bi kêfxweşî bûme mewanê redaksiyona Kurdistan Press. Ev redaksiyona biçûk, karekî pir mezin dîke bona propagandakirina nêt û meremê şorişa Kurdistanê. Ez bi dilekî germ hevalê redaksiyonê re sehê û qewate dixwazim, pêşveçûyî di şûxulê xwe yê profesyonel da Bijî Kurdistanê aza û serbest!

Ordîxanê Celîl, di roja 30 ê Nîsanê de di civînekê de derheqa Kurdên Sovyetîstanê agahdarî da Kurdên Swêdê. Civîn ji alî Federasyona Komelên Kurdistanê hatibû amadekirin.

Di civînê de nêzikê 150 kes beşdar bûn. Pirsên ku ji Ordîxanê Celîl dihatin pirsîn, zêdetirîn pirsên siyasî bûn, lê ji ber Ordîxan bi xwe li ser ziman û çand dixebitî, bersivên pirsên siyasî neda. Bersiva pirsên edebî, çandî da.

"Ev redaksiyona biçûk, karekî pir mezin dîke bona şoreşa Kurdistanê"

Foto: ANK

Ordixanê Celîl İsveç'e geldi

Kürt kuruluşlarının Avrupa'da yaptıkları çeşitli kültürel, bilimsel çalışmalara uzaktan da olsa destek olan Sovyetler Birliği Kürt kuruluşları yanında 25 Nisan günü de Kürdistan Press'i ziyaret etti. Kürdistan Press'in yaptığı çalışmaların önemine değinen Ordixanê Celil; "yazar olarak ilk çağrınız elime geçtiğinde çıkarılacak gazeteyi tanımadığım için ve büyük bir ihtimalle diğer yayınlar gibi bir kaç sayı yayın yaptıktan sonra ortadan kaybolur düşüncesiyle pek ciddiye almadım. Ancak sonradan Kürdistan Press'in çok ciddi ve profesyonel bir yapı oluşturduğunu anladım. Kürdistan Press gazetecilik alanında çok başarılı bir çalışma sürdürüyor... Bu sadece benim değil Sovyet Kürtlerinin de görüşüdür..." diyerek, Kürdistan Press'e ilişkin ciddi, geliştirici önerilerde bulundu ve gazetenin SSCB'ye daha düzenli ve çok miktarda ulaştırılmasını istedi.

Ordixanê Celil yaptığı çalışmaları ve Kürdistan Press'te yayınlanan röportajı

çerçevesinde Kürdistan Press okuyucuları tarafından az da olsa tanınmakta. Ordixanê Celil bulunduğu İsveç'te çeşitli Kürt kuruluşları yanında 25 Nisan günü de Kürdistan Press'i ziyaret etti. Kürdistan Press'in yaptığı çalışmaların önemine değinen Ordixanê Celil; "yazar olarak ilk çağrınız elime geçtiğinde çıkarılacak gazeteyi tanımadığım için ve büyük bir ihtimalle diğer yayınlar gibi bir kaç sayı yayın yaptıktan sonra ortadan kaybolur düşüncesiyle pek ciddiye almadım. Ancak sonradan Kürdistan Press'in çok ciddi ve profesyonel bir yapı oluşturduğunu anladım. Kürdistan Press gazetecilik alanında çok başarılı bir çalışma sürdürüyor... Bu sadece benim değil Sovyet Kürtlerinin de görüşüdür..." diyerek, Kürdistan Press'e ilişkin ciddi, geliştirici önerilerde bulundu ve gazetenin SSCB'ye daha düzenli ve çok miktarda ulaştırılmasını istedi. Ordixanê Celil Kürdistan Press'in ziyaret

deferine şu notu düştü: *Kürdistan devriminin amaçları konusunda çok büyük propagandalar yapan Kürdistan Press'in küçük redaksiyonuna misafir olmaktan sevdiğim. Kurdistan Press redaksiyonuna profesyonel çalışmalarından dolayı yürekten başarı ve ilerleme dilerim.*

Yaşasın özgür ve bağımsız Kürdistan!

Ordixanê Celil 30 Nisan günü de İsveç Kürt Dernekleri Federasyonu'nun düzenlediği bir toplantıda Sovyetler Birliği'nde yaşayan Kürtler üzerine bilgilendirme yaptı.

150 civarında dinleyicinin katıldığı toplantıda Ordixanê Celil'e ilgi alanı olan Kürt edebiyatı'ndan ziyade, siyasi içerikli sorular yöneltilti. Ancak Ordixanê Celil esas çalışma alanı olan Kürt edebiyatı ile ilgili soruları cevaplandırdı.

★

“Geçmişimle hesaplaşmamı bir güne, bir yıla sığdıramam”

□Stockholm'de 200 öğretmen katılımlı ile yapılan TÖB—DER toplantısından sonra, Gültekin Gazioglu ile yaptığımız görüşmeyi geçen sayıda yayınlamıştık. Bu sayıda ise Kemal Uzun ile yapılan görüşmeyi yayınlıyoruz.

□Toplantıda en önemli tartışma konusunu Kürdistan'ın oluşturması sizce neyi ifade ediyor? Bir bilinç sıçraması mı, yoksa sorunun kendisini dayatmasını mı?

□□Bu, bugün gündeme gelen bir olay değildir. Eski den beri öğretmen hareketinin gündeminde olan bir konu. Ama bu, sizin de dediğiniz gibi, hem bir bilinç sıçramasıyla ilgili bir şey, hem de Kürdistan'daki gelişen ulusal mücadelenin boyutlarıyla ilgili. Artı, başka faktörler. Özel olarak böyle bir gündem maddesi yoktu. Ama, öyle bir gerçekliği vardır öğretmen hareketinin. Türkiye'nin gerçekliğinden kaynaklanan bir olaydır. Türkiye'de Kürdistan'ın önemli bir parçası ile içiçeyiz. O Kürt halkı ile birlikte olmuşuz. Onların öğretmenleri ile aynı çatı altında birlikte mücadele etmişiz. Onların ulusal değerlerinden, özelliklerinden getirdikleri bir takım değerler, onların ulusal değerlerinin kendileri tarafından bir bilinç sıçraması noktasına gelmesinin kendilerinde yaratmış olduğu niteliksel değişimin bizlere etkisi, yansımaları. Bizlerin süreç içerisinde Kemalist ideolojiden kurtularak Marksizm ile tanışmamız..Bu anlamda kendimizi değiştirmemiz.. Süreç içerisinde sosyalistler olarak ülkedeki ulusal gelişmeyi görmemiz ve ulusal soruna eğitim alanında o perspektif ile siyasal alanda da gerektiğinde yaklaşmamızı getirmiştir. 12 Eylül yenilgisi sonrası içine düştüğümüz durumlarda daha da somut örneklerini bugün gördüğümüz bu ulusal baskı, bu akıl almaz ulusal baskı -*bunların tümü birden*- bizi etkilemekte ve zorunlu olarak tartışmaya çekmektedir.

□Siz toplantıda öğretmen hareketinin devamı olarak düşünülen EĞİT—DER'in yayın organı ABC'nin boyalı basımın da gerisinde bir dil kullandığını söylediniz.

□□Onu, bugünkü EĞİT—DER'in çizgisini çok geri bulan arkadaşların, geri buldukları için kinadıkları, onaylanmayacak bir durumda olduğunu belirtmelerinden sonra, bir başka yanıyla meseleyi irdelemek için söyledim. EĞİT—DER'in bu gün ele almadığı konuları bir başka yanı ile irdelemek için söyledim. Şöyle ki, EĞİT—DER'deki görevli arkadaşları biliyoruz. Bunların önemli bir bölümü öğretmen hareketinin geçmişinde görev almış kişiler. Bu gün yönetimde olmasa bile, EĞİT—DER'in çevresinde bizlerle birlikte olan arkadaşlarımız var. Ama, onlara rağmen böylesi bir şey, EĞİT—DER'in yayın organı durumuna gelecek olan ABC'de çıkamıyor, gündeme getirilemiyor. Gerçekten boyalı basında tartışıldığı kadar bile tartışılmıyor. İstedim ki, arkadaşlar biraz tartışsınlar. Kafalarında bunun cevabını arasınlar. Eğer bir takım zorunluluklar nedeni ile taktiksel olarak gündeme getiremiyorlarsa, onu bulunlar. Eğer bunu görürlerse, EĞİT—DER'e çullamaz, suç yüklemeler diye düşündüm. Eğer gerçekten Türkiye'deki arkadaşlar açısından bunun ciddi bir sorun yaratmayacağını düşünüyorlarsa saldırınsınlar, saldırımlı biçimde bir soruyu gündeme getirdim. Şöyle bir gerçeklik var: boyalı basın bu sorunu tartışır ve burjuvazi bir şey demez buna. Ama, 12 Eylül sonrası ilk düşman ilan edilen, tümü ile yerlebir edilmek istenen ve en erken kapatılan kitle örgütü TÖB—DER'dir.

Bu hareketin tahribatlar sonucu geriye kalan unsurlarının toparlanma sürecinde polislin daha çok baskısı altında, daha çok gözetimi altında olduğunu gözardı eden arkadaşlar var gibi geldi bana ve kurulma aşamasında resmileşinceye kadar temkinli olma gereklerini göremediklerini düşündüğüm için bu soruna işaret ettim. Diğer yandan da boyalı basının tartışabildiği konularda suskun kalmaya işaret etmek istedim.

□Bu konudaki suskunluk, Türkiye'nin siyasal gerçeklerinin getirdiği bir temkinlilik dışında da düşünülemez mi? Duyarsızlık olarak da ifade edilebilir mi?

□□Düşünülebilir. Yani buradaki arkadaşlarımızın, bizlerin, Türkiye'deki arkadaşların içinde buldukları durumları görmeme gibi bir durum da sözkonusu olabilir. Buradan daha kolay, daha rahat yaklaşıyoruz sanıyorum.

□Burada daha rahat konuşabilmenin ötesinde, yabancı bir ülkede olmanın Kürtlerin Türkiye'deki sorunlarını daha derinden duymayı ve anlamayı getirdiği de söylenebilir mi?

□□Mutlaka. Yani sanayi toplumlarında. Başka bir toplum içerisinde. Her yönü ile dili, kültürel değerleriyle farklı bir toplum içerisindeki olumsuz etkilerini gördük-

“Kemalist ideolojinin etkisiyle, Kürt çocuklarının eğitiminde tamamen yasakçı; dili yasaklama, kültürünü yasaklama ve onlara tamamen türkçe konuşan, türkçe dinleyen, türkçe duyan insanlar durumuna getirme noktasında ısrarlı çabalarını hatırladıkça, geçmişimle hesaplaşmayı bir gün, bir yıla bitiremem”

çe, onu yaşayarak hissettikçe, kendi ülkemizdeki azınlıkların ve Kürt ulusunun neler çektiğini insan bizzat kendi yaşamından çıkarıyor.

□Cumhuriyet ile birlikte öğretmenlere yüklenen ve öğretmenlerin de ilerlilik ölümlü olarak benimsediği “Kemalist İdeoloji”nin taşıyıcıları olma işlevini TÖB—DER ne ölçüde kırabilmiştir?

□□Türkiye'de Kemalist ideoloji Cumhuriyet ile yaşıt. Ve o ideoloji uzun süre kendisini çok canlı tutabilmiştir. Türkiye'de bırakın Türkleri, Kürtler de bile önemli oranda etkisini göstermiş bir ideoloji.. Devlet bu ideolojiyi benimseyerek, bu ideoloji çevresinde Türk ulusunun dışında diğer uluslara da bu ideoloji perspektifinden bakmıştır. Öğretmen hareketinde en fazla Kemalist ideolojinin etkilerini görmek mümkün. Bu federasyon döneminde, TÖS döneminde, etkili bir ideolojidir. TÖB—DER döneminde de bunun izlerinin silindiğini iddia etmek mümkün değildir. Her ne kadar bazı arkadaşlar TÖB—DER içinde yoktur dese de, vardır.

□Sizin, öğretmen hareketi içinde Kürdistan sorununun ve Kemalizm'in tartışılmasını istemenizin özel nedenleri mi var?

□□Ben uzun süre Kemalist ideolojinin etkisini taşımış, bu etki altında öğretmenlik yapmış bir insanım. İlk öğretmenlik yıllarımı hatırlıyorum. Kürdistan'daydım.Orada Kemalist ideolojinin etkisi ile Kürt çocuklarının eğitiminde tamamen yasakçı, dilini yasaklama, kültürünü yasaklama ve onlara tamamen türkçe konuşan, türkçe dinleyen, türkçe duyan insanlar durumuna getirme noktasında ısrarlı, baskıcı çabalarına eğitimdeki öğretmenlik fonksiyonumu o şekilde kullanmadaki yaptıklarımı ve çok yoğun, çok şiddetli, çok ileri boyutlara vardırılan o asimilasyon politikalarındaki yaptıklarımı yıllar sonra gördükçe, onun zararlarını sosyalist bilinç ile tanıştıktan sonra gördükçe, ulusal sorun ve ulusal değerlerin önemini kavradıkça, geçmişimle hesaplaşmayı bir güne, bir yıla sığdıramam. Bunun ezikliği içinde, bir suçluluk duygusu altındayım. Öyle görüyorum kendimi. Hele hele dilini anlamadığım bir ülkeye geldikten sonra bir başka dili anlamayan bir insanın neler çektiğini yaşadıkça 1960'lardaki öğrencilerimi hatırladım... Onlara işkence yaptığımı, haksızlık ettiğimi gördüm. Bir başka yanı da var: Türk aydınları ulusal sorunda hassas olamamışlardır. Bu ciddi bir olaydır. Bu konuda cesur bir örnek, Beşikçi'dir.

□Türkiye anti-demokratik uygulamalara karşı kamu oyu yaratma doğrultusunda yurt dışında da çaba gösteren TÖB—DER, Beşikçi konusunda hassas olabilmiş midir?

□□TÖB—DER Beşikçi'ye sahiplenmek durumunda olmamıştır. Belki bir bildiri, bir açıklama tarzında dahi görevini yerine getirmemiştir. Böyle olsa iyi olurdu. Ama, kendi aramızda, saflarımızda bu konu gündeme geldiğinde tüm arkadaşlarımız Beşikçi'yi takdirle anarlar. Onun mücadelesini hayranlıkla, coşkuyla karşılarlar ve bunun Türk aydınları arasında çoğalmasını, yoğunlaşmasını isterler. Ama bir çok destek veremediğimiz olaydan biri de budur. Ki, Beşikçi olayı hiç de sıradan bir olay değildir.

Göçmen AHMET

Demokrasi vb.

Türkiye'deki genel seçimler henüz 5. ayna girerken kamuoyu araştırmalara ANAP'ın oy yüzdelerinin hızlı bir düşüş içerisinde olduğunu sinyalini veriyor. TBMM'de muhalefeti temsil eden partilerin başkanları da partilerine seçime hazır olun talimatını veriyorlar.

Türkiye'nin gündemindeki aşılması gereken en önemli sorunun demokrasinin kazanılması olduğu konusunda tüm demokratik siyasi merkezler aşağı yukarı aynı düşünceleri taşıyorlar.

Söylevlerinde önlerindeki en önemli görevlerin demokrasinin kazanılması olduğunu belirten TBMM'de, muhalefeti, ana muhalefet adı altında temsil eden SHP'liler, demokrasiyi kazanacak güç olarak ta kendilerini önermektedirler. Yığınlardan programlarına onay ve destek beklemektedirler. Böylesi bir misyonu taşıyacak gücü olduğunu iddia eden alternatif olduklarını söyleyen SHP'lilerin, muhalif pratikleri ise son açılımlarda gözönüne alınca bir hayli ilginçtir.

Türkiye'nin gündeminde ara rejim tartışmalarının bulunduğu bir dönemde, kazanacak tek güç olarak kendilerini gördükleri, içerik itibarı ile “halkın katılımı” anlamına gelen demokrasiyi koruma görevini, hazırladıkları bir kanun tasalağı ile bugünkü anti-demokratik yapının mimarı generallere vermek istiyorlar.

Demokrasi burjuva anlamda da olsa kazanıldıktan sonra korunması gereken, hem de çok sıkı korunması gereken bir safıdır. Halkın politik arenada yerini alması, yani demokrasiyi kazanması nasıl sınıfsal bir sorun ise, korunması da açıktır ki, sınıfsal bir sorundur.

Böylesi bir olguyu ait olduğu sınıftan alıp, bugüne kadar Türkiye'nin tarihinde her türlü anti-demokratik yaptırımların içinde öyle ya da böyle var olmuş generallere yüklemek olmuş ve olacak her türlü askeri darbe ye yeşil ışık yakma mantığıdır.

Bu mantık ile demokrasinin kazanılmasında nasıl alternatif olunur? Nasıl demokrasi mücadelesi verildiği söylenebilir? Ya da sosyal-demokratik gibi bir kimlik nasıl taşınır? Bu sorulara SHP'lilerin ve SHP'ye umut bağlayanların cevap vermesinin gerekli olduğunu düşünüyorum.

Fakat, esas anlaşılmayan ve ilgi ile izlenmesi gereken konu ise, ara rejim tartışmalarının gündemde olduğu bir sırada askeri darbeler gerekçe gösterilen Türk Silahlı Kuvvetleri'nin İç Hizmet Kanunu'nun 35. Maddesi'ne demokrasiyi koruma bendi eklenerek, yeni darbeler mesaj mı gönderildiğidir?! Yoksa bunun tam tersine bu ek ile askeri müdahaleler yasa dışı konuma mı düşürülmek isteniyor? Eğer böyle ise, artık ortaokullarda okuyan bir öğrencinin bile bildiği askeri müdahalelerin anti-demokratikliği, evetki müdahalelerin meşruluğu, haklılığı, yasallığı SHP'lilerce tekrar tekrar okunmalı, tekrar tekrar araştırılmalıdır. Ve sosyal-demokrat kimliği edinmenin, edindikten sonra taşıyabilmenin gereklerini yeniden incelemeleri, bugünkü yığınların güvenini kazanamayan sosyal-demokrat kimliklerini sorgulamalıdır.

Uğur Kaynar

Pasok'tan Gorbacov'a

AÇIK MEKTUP

Sovyetler Birliği Başkanı Sayın Mikael Gorbacov ve Sayın Merkez Komite Üyeleri

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 70. yıldönümünü kutladığınız şu günlerde, biz de yeni bir Hiroşima'yı yaşıyoruz Kürdistan'da.

Bütün zorluklarla dolu yaşamımıza rağmen, sizleri unutmadık. Biz, 25 milyon Kürt sizin devriminizi her zaman destekledik.

Fakat, üzümlere belirtmeliyiz ki siz ve sizin sosyalist blokunuz, halkımıza karşı Irak rejiminin uyguladığı bu vahşeti kınamadı. Sizler bu vahşi katliamı ne kınadınız ve ne de dünyayı ve kendi halkınızı bu konuda bilgilendirdiniz. Fakat Amerika -dünyada problemler yaratan emperyalist odak katliamı açıkça protesto etti. Bir çok insanı kuruluş, çeşitli ülkeler katliamı şu ve bu şekilde protesto etti. Dünyanın gözleri önünde açıktan açığa cereyan eden Kürt halkını yok etme savaşını dilerdik ki, en başta siz, herkesden önce siz protesto edesiniz. Gerçekten bunu çok bekledik.

(...)

70 yıl boyunca Kürt halkı, sizin bir kez vermiş olduğunuz sözü gerçekleştirmenizi beklledi. Her zaman bizler umutla, "Dünyanın tüm ezilen hakları ile dayanışma" prensibinizi uygulamanızı bekledik.

(...)

Fakat siz, 27 yıldan beri, İngiltere'nin yarattığı Irak devletine silah

ve teknoloji taşıyorsunuz.

Sayın baylar, Ekim güneşinin doğduğu günden beri, büyük bir umutla bu güneşin bizim parçalanmış ve sömürgeleştirilmiş ülkemiz Kürdistan'ı da aydınlatacağını bekledik. Ülkemiz İngiliz işgali altında olduğu günlerde, ingilizlere karşı savaşan büyük liderimiz Şeyh Mahmud, özgürlük mücadelesini desteklemesi için Lenin'e başvurmuştu. O günden bu yana defalarca bizler Sovyetler Birliği'nden yardım talep ettik.

Biz sizin ezilen ve yoksul halkların dostu olduğunuzu sanıyoruz. Kürt halkı 27 yıldan beri Güney Kürdistan'da Irak sömürgesi olarak yaşıyor ve 27 yıldan beri Sovyet yapımı MIG, SOÇİ ve TOPOLI marka savaş uçakları altında doğuyor, ölüyor.

27 yıl boyunca işçi sınıfının ülkesi, Kürdistan'ı yakıp-yıkan, kadınlarımızı, çocuklarımızı, yaşlılarımızı öldüren teknolojiyi ihraç etti.

27 yıl boyunca sizin bir şeyler söylemenizi bekledik durduk.

27 yıl boyunca Kürdistan petrolleri, sizin, gerçek amaçlarınızı, prensiplerinizi unutmanıza neden oldu.

27 yıl boyunca büyük bir sabır ve manevi bir saygıyla, düşmanlarınız sevinmesin diye, size karşı anti-propaganda yapmamaya özen gösterdik. Bu gerekçeyle, diğer halklara yaptığınız yardımın binde birini bize yaparsınız diye yıllarca bekledik.

Yoldaşlar, "Glasnost" gerçeği söy-

leme, kendini eleştirme ve başkalarını dinleme anlamına geliyor.

Yoldaşlar, 27. Plenum raporunuz da toplumu modernleştireceğinizi belirtiniz. Modernleştirme toplumu geriye yönelik adımlardan kurtarma anlamına geliyor.

Burada açıkça halkımız adına, faşist BAAS Parti'sinin sürdürdüğü ve Halepçe'de doruğa ulaşan savaşa karşı suskunluğunuzu eleştirdiğimizi beyan ediyoruz.

Sizlerin sosyalist prensiplerinizi hayata geçirmenizi ve uluslararası düzeyde faaliyet göstermenizi talep ediyoruz. Kürdistan'a karşı tavrınızda "Glasnost" talep ediyoruz. Açık ve net bir şekilde Kürdistan sorununa bakış tarzınızı belirtmenizi talep ediyoruz. Gelecek günlerde bu savaşa karşı sessiz kalmamanızı talep ediyoruz.

Halkımıza yardım edin, enternasyonalist dayanışma prensibinizi hayata geçirin.

Saygı dolu selamlarımızla

PASOK
Kürt Sosyalist Partisi
-Avrupa Seksiyonu-

(GRAEL) Regenbogen—Fraktion Milletvekilleri

Körfez'e Kimyasal madde ve silah ihracı derhal durdurulmalıdır!

Halepçe 1988

Duisburg•ANK
Regenbogen Fraksiyonu adına milletvekilleri Tridante, Staes ve Telkämper, Kürt ulusunun imha ve katliamını Avrupa Parlamentosu'nun 64. maddesi gereğince gündeme alınıp tartışılmasını önerdiler. Tartışma önergesinin yer aldığı Avrupa Parlamentosu'nun B2 - 102 / 88 döküman nolu ve 6 Nisan 1988 tarihli belgesinin almancadan çevirisini okuyularımıza sunuyoruz.

★

A- Irak hükümetinin, Kürdistan'ın Halepçe ilçesini Mart 1988 tarihinde kimyasal silahlarla bombalaması üzerine sivil halktan 5000 kişi ölmüştür. Buna rağmen Irak'ın tavrı şaşırtıcıdır.

B- Irak Hava Kuvvetleri 29 Mart 30 Nisan 1988 tarihleri arasında, bu kez Karadağ bölgesini kimyasal silahlarla bombalayarak 300 400'e yakın insanın ölmesine neden olmuştu.

C- Nisan 1987'den beri Irak Hükümeti, Kürt halkına karşı sistemli bir biçimde kimyasal silah kullanmaktadır.

D- Irak Kürdistanı'nda bulunan 30 bin Kürt köyü, Irak askeri birliklerince yerle bir edilmiştir.

E- Irak Hükümeti 16 yaşına dahi basmayan Kürt çocuklarını idam etmektedir. Bu olay Af Örgütü'nü bile şaşırtmıştır.

F- Irak Hükümeti'nin açıkça ve vahşi bir şekilde gerçekleştirdiği kurşuna dizme olayları nedeniyle sadece Aralık 1987 tarihinde 44 Kürt hayatını kaybetmiştir.

G- Irak hükümeti tarafından Kürdistan bölge valisi olarak atanan Saddam Hüseyin'in yeğeni Ali Hasan El-Mecid, 20 Temmuz

1987'de, çıkardığı SF 4008 sayılı yasanın 5. Madde'sine göre, bölgede bulunan her kesin sorguya çekilmesi ve bilgi alındıktan sonra 15-70 yaş arasındakilerin kurşuna dizilmesini emretmiştir.

H- Mecburi İskan yasının bir sonucu olarak bugün 1 milyondan fazla Kürt tecrit kamplarında yaşamaktadır.

I- Körfez savaşı şiddetlendiği ölçüde, Irak hükümetinin Kürtlere karşı kimyasal silah kullanacağı açıktır.

K- Irak ve İran hükümetleri Körfez Savaşı'nı şiddetlendirerek,

büyük kentlere karşı roket kullanıyorlar.

1- Irak'ın Kürt köylerine karşı ve son günlerde Halepçe'de kullandığı kimyasal silahlar devletlerarası hukuk prensiplerine aykırıdır. Bu açık bir jenosiddir. Bu olayı yargılamalıyız.

2- Avrupa Topluluğu'na bağlı ülkelerde körfez bölgesine yapılan kimyasal ve diğer silahların ihracını durdurmalıyız.

3- Bunları uygulayabilmek için, Avrupa Konseyi'nden gerekli yasalar çıkartmalı ve pratikte uygulanmasını istemeliyiz.

4- Avrupa Konseyi olarak tüm imkanlar kullanılarak, Kürt halkına karşı uygulanan imha, göç, sürgün uygulamaları durdurulmaya çalışalım.

5- Derhal bir delegasyonu Kürdistan'a göndermek için karar alalım. Kimyasal silahların kullanıldığı bölgeleri görmek ve yeterli bilgi almak için bu zorunludur.

6- Avrupa Konseyi Başkanı ve üyelerinin bu doğrultuda adımlar atması için zorlayıcı olalım. UNO'nun Temmuz 1987 tarihli kararı gereği, körfez savaşının durdurulmasını sağlayalım.

7- Delegasyon Bakanı'mı, Konsey'in, Komüsyon'un ve UNO'nun güvenlik kuvvetlerinin, alınan kararların derhal Irak ve İran hükümetlerine iletmek için görevlendirelim.

Çi bazare têkirin li Kurdistan!

Îro li Kurdistanê bakûr di hundirê dewleta Turkiye de û liser hesabê gelê Kurd gelek bazar tene kirinê. Emperyalîstên mezin hinek listikên siyasî wek yê beriya şerê Cihanê yê yekem ku bûn sebebên çarperçe kirina Kurdistan bi corekî hêdî hêdî û fenbazî di binê cilê de dilîzin. Daxwaza wan ew e ku bi kevirekî du teyra bikujin. Hingê Kurdistan kirin çarperçe lê we carê belkî hezar perçe.

Eger em li ser rewşa Kurdistanê bakur (Turkiye) hinekî binêrin emê çend tiştên berbiçav bibînin. Ev tişt an jî qelsî ji dijminên Kurdistan re dibin xurtî û rê didin van listikên xirab. Miho dikarê van bîst salên derbasbûyî bikê du beş û liser hûr bifikirê. Hingê miho wê bikaribê rewşa îro bêhtir û zelaltir bibîne. Beşê yekem heta sala hatina cuntaya eskerî (1980) û paşî hatina cuntayê. Eger em bi kurtî binivîsin wehaye:

Berî hatina cunta: Di wan salan de şiyariyek bilez û hinek hêzên siyasî an jî komikên wek organîzasyon dihatin nasîn wek kumikan (kivarkan) di Kurdistan de peyda bûn. Van komikan bi gelek başiyên xwe re gelek xerabî jî anîn Kurdistan û di demeke gelekî kurt de dest bi şerê kuştina hev kirin û tovê birakujiyê kirin nava Kurdan de. Wek ku min li jor jî got; lez û beza wan rê neda ku baş qewin bibin, bibin wek partî û rêxistinên çak û pak. Dijmin wek hercar zîrektir derket û agirê navbera Kurdan xurttir kir alîkariya birakujiyê baş kir. Mazot û benzîna emperyalîzmê tev liser wan vala kir û agir û pê li Kurdan xurt kir. Ji revê pêve tiştêk di destê rêxistinên de nema. Bi hatina cuntayê eskerî û bi gelekî hesanî leşkerê xwînwar bi cizmên xwe yê lewîfî da ser dilê karker û cizdiyên Kurd, xwendê û zaneyê wan kirin zindanan de. Gel ke te nava dudilîyê û li lawê xwe yê şoreşger jî êdî hew xwedî derket. Ew malxerabî jî cunta faşîst û paşmêrê wê re bû barsivkayî, dest bi dek û dolabên xwe yê kevnare kirin. Êdî meydan meydana "kerxesêna" bû. Paşî hatina cunta: Cunta nu bi dilê xwe û

bi alîkariya dewleta super a emperyalîst dest bi planên xwe yê liser Kurdistan kirin. Xwe bi Ewropa şerî kirin, dengdan (hîlbijartin) çêkirin, partiyên nû dan damezirandin, rê dan hinek rojname û kovar ku liser Kurd û Kurdistan binivîsê, ji hinek kesên parlamenter re bêdeng man ji bo ku mesela Kurdistan bînin parlemen û hinek dek û dolabên din jî. Di van heşt salên çûyî de rêxistinên Kurdistanê bakur roj bi roj qelstir bûn û piraniya wan perçe bûn û hinek ji wan jî neman yan jî dikin ji jiyane dût bikevin. Heşt salên qelsî û li mihaciriyê hêzê Kurdistanê pûç kir. Li aliya din cunta faşîst; asimilasyonê bi xurtî didomîne, tovê dijminatîyê hê jî di nav Kurdan de diçênê, milîs û beqçiyê tîrek xurt dikê. Êdî meydan hê jî ya cunta faşîst e û li hemberê xwe tu hêz û partiyên organîze kirî nabîne. Qelsî berdewam dikê û pêjin ji kesî nayê!...

Îro tê gotin ku dewleta siper ya emperyalîst bi şewirdariya NATO planên "otonomî" jî Kurdistanê bakur re dihûnin. Ev comerdî û "demokrasi" ne ji bo çavê Kurdan yê reş re ye. Tîrsa emperyalîzmê û Ewropa ji dewleta îslamî ya Iranê ye. Di vî komek Kurdên birçî (sîstema beqçî, milîs), bi çend parlamenterên bi eslê xwe dewlemend û burjuwazî sînorekî yan jî diwarekî bikin navbera xwe û dewleta îslamî. Bi vî awayî partî û rêxistinên Kurd yê şevêder bi carekê ji jiyane hilênin û bi xwe xwe di nav dewletên Ewropa de di nava bazara wan de cihê xwe jî bo bîst salên din jî xweş bikin. Hingê bila Kurd Kurd bikujê, ma kê çî jêye? Belkî di van bîst salên pêşiya me de partiyên me bikaribin çend cara "CEPHE" yê nû û li Ewropa daynin!!

Kurda gotiye: "Kero nemre heta qîfar çêbin", heta cephe çêbin û komikên me ji xwe û meznahiya xwe daynin wê Kurdistanê bibê hezar komik û perçeyên din.

25.01.1988-Swêd

Bareş Battê

Iraq

Madeyên kîmyevî

Ji Tirkîye 'distîne'

Çekên kîmyevî, ku Iraq li dijî Kurdan bi kar tîne, bi ser rêya Tirkîye bidestdixê.

Fîrmayên Tirk, maddeyên kîmyevî ji fîrmayên Ewropî distînin ambalajên wan digihurînin û difroşin Iraqê.

Bi karanîna çekên kîmyevî li dijî Kurdan li Iraqê di salên dawiyê de li weşanên Ewropî û raya giştî ya demokratîk de bû sedema giftûgoyê. Iraq van maddeyan çawa bidest dixist?

Li Elmanya Rojava Sawciyê bajarê Darmstadê, di derheqa du fîrmayên Elmanî (KARL-KOLB û PILOT PLANT) de tehqîqat vekir. Piştê wî Sawciyê Swiss jî di derheqa fîrmaya GAMSEN (S.S.E) ê de dest bi lêgerîna pêşî kir.

Ev pirs piştî jenosîda Helebçeyê di rojnameyên Tirkî de jî çih girt. Van rojên dawîn de, ji ber nakokiya rojname Hürriyet û Özal jî alî Hürriyetê nûçeyek hate weşandin. Hürriyet da xuyakirin, ku Iraq van maddeyên kîmyevî ku li dijî Kurdan bikartîne li ser rêya Tirkîye bi dest dixê.

Li gor lêgerîna rojname Hürriyet; hin fîrmayên (şirketên) Tirk maddeyên kîmyevî ji welatên Ewropa distînin, piştê guhertina ambalajên wan maddeyan, ew difroşin Iraqê.

Li gor nûçeya rojname; "Fîrmaya PENTA Dış. Tic. Ltd. Şti. ku navenda wê li Stenbolê, Elmadag Cumhuriyet Caddesi No. 8/1 ê de ye, yek ji wan şirketan e, ku maddeyên kîmyevî difroşe Iraqê. Di manifestoya wê fîrmayê de tê dîtin, ku fîrmaya Tigre Produits Chimiques SA van maddeyan difroşe. Ev fîrmaya Swiss'ê li bajarê Cinev (Geneve) di adresa 3 Place Isaal Mercier 1201 ê de ye. Ji wê fîrmaya Swiss'ê bo şandina Iraqê maddeyên Polyol, Methylene, di-Isocyanate û Freon hatine kirin. Nêzikê 500 ton made, ku ji alî PENTA hatine standin, ji lîmana Mersînê bi TIR'an ji Iraqê re hatiye şandin.

Di vir de xalekî eceb jî ev e; ji her sê kesên xwedî îmza yê ji xwediyên fîrmaya Swiss'ê, ku van maddeyan difroşe, yek ji wan jî Tirk e. Navê wî Necdet Baysan e...

Rojname Hürriyet di eynî nûçeyê xwe de dide xuyakirin, ku "Maddeyên kîmyevî, ku li Iraqê di çêkirina çekên kîmyevî de tîk bikaranîn li welatên Ewropî; Swiss, Belçîka û Elmanya Rojava tîk afirandin; bi rêya deryayê tîk lîmana Mersînê. Van maddeyên ku ambalajên wan ji aliya fîrmayên Tirk ve dihatin guhertin, dişa ji alî fîrmayên neqlî yê Tirk ve diçûn Iraqê. Ji wê karê bi rastî jî fîrmayên Tirk "pere biyanî-dowîz" qezenc dikirin... Wekî din fîrmayên ku bi şertê "îxrac" tişt "îtxal" dikirin, him ji hikûmeta Tirk, "teşwîq" didîtin û him jî "têxsisî pera biyanî" bidest dixistin"

Rojnameyên Ewropî li ser wê yekê (fîrotina made û çekên kîmyevî bo Iraqê) sekinîbûn, lê rojnameyên Tirk cara pêşî dinivîsin. Ew dewleta Tirk, ku bi çend caran balafirên şerî şand ser Kurdistanê başûr û navçeyên rizgarkirî bombebaran kir, wê çavê xwe qetliamên Seddam'ê re jî bigirta û girt jî, di rojên jenosîda Helebçeyê de Özal li Bexda'yê bû.

Weke ku hemû xwendevan dizanin, di rojên dawî de nivîsandin û meqale li ser "Rapora MÎT"ê gelek hatin nivîsandin. Lê, çîrok ji detpêkêde diyar bû, ku wê "ji bo mafên 'millî' û dewletî" "temir-temir" bête kirin. Yanî wê çîrok bête pûçkirin û veşartin. Ji ber ku Evren û hogirên xwe di meselê de bûn û hê jî girîngtir, "Ordiya Tirk î bişeref" lipey vî tiştî bû.

Li gor baweriyên Evren (ûyên weke wî) kesê ku leşkerê Tirk be "bişerefe" Çiqas diz û fenokerbe, kaçaxiya heroînê bike, îşkencevan û telankerbe jî dişa "bişerefe!"

Lê em jî û hemû mirovên dinyayê dizanin ku ev tişt ne wilo ye. Kesên demokrat, sosyalîst ku li walêt dijîn ji xwe nikarin dengê xwe bikin û rastiyê bêjin. Eger dengin weza (zeif) derkevin jî di cî de tîk perçiqandin û bêdengkirin. Ji ber ku Evren eşkere dibêje; "heçî van tiştan dibêje wê bîst cîza kirin!" Em dibînin, ku piştî van tehdîdan hemû kesî dengê xwe birî û lingê xwe bi ser xwe de kişand. Cizayê Evren jî cizaye!! Û tucaran henekan nake! Heta Serek Wezîr (Özal), rojnemevan û berpirsiyarên mezin di MÎT'ê de ziman guhertin û diyar kirin ku barê 'cizayên Evren' na ragirin.

Me dizanî bû, ku wê çend rojekî li ser vî tiştî baxwin û piştê bê temirandin. Bi wê yekê du tişt hatin pêk anîn: 1- Wextekî kurtbe jî serê gelek mirovan bi vî tiştî meşxul

Bi şeref û bê şerefiya Necdet Üruğ

kirin û dinavre hinek tiştên ji wan re girîngtir kirin (weke qirarên aborî 24ê Sibatê) 2- Dane nîşandan ku Ordiya Tirkan efendiyê mestirîne û xwediyê qirara talî dîse ewin. Yanî çiqas hûn bêjin 'demokrasi' heye, "lê em diser hemû tiştîrene!"

Ez dixwazim di wê nivîsandina xwe de, hinekî behsa jiyana rojane û serpehatiyên heçî kesên eskeriya Tirkan kiribe di Ordiya Tirkan de hindik jî be diyar bikim.

Heçî kesên ku Ordiya Tirkan nas dike, zane ku çîrok çîye... Hemû tiştên, ku komutan bêje "raste"; "dijî wê naye ispat kirin" Biser ku tiştê komutan bêje derew û fen jî be dişa "raste"... Ku emrekî jibo dizî û îşkence be, jibo karekî xweyî şexsî be, hema çî bête bîra wî û bêje jî dişa "raste û divê bête kirin"

Di Ordiya Tirk de ji jorve berbixwar, tadarî û zilmeke heye. Heçî kesê liyor, zordariyê li yê dibin xwe re dike ta ku dighe xwar. Lê tadarî û zilm çiqasbijêrde tî pirtir dibe. Lêdan, sixêf û tadarî para nefera ne. Disiplîn bi darê zorê û îşkence tê pêkanîn. Ez karim

bêjim, îşkence ku Ordiya Tirkan de tê kirin (hemû wextan) li tu cihê dinyayê û tu wextan nehatiye kirin. Xebera xweş! "eşşek oğlu eşşek" e. "Katksız hapis" gelek dizanin çîye. Bi hezaran mirov bi lêdanê tene kuştin, ji aliya subayên Tirk ve. Feleqa cizayê herî siviktirîne di zilma eskeriyê de. Ev hemû tiştên min hijmartin "komutana bişeref" dike. Yê hinekî mirovati bi wan re hebe (komutan-subay) ne gelekî merxubî di Ordiyê de.

Dizîya, ku Ordiya Tirkan de dibe, ez ne bawerim di tu ordiyên de bibe. Subayên, ku di qentînan de kardîkin nivî li nivî dixin, yê "İaşê Subayî" ne di wextekî kurt de zengîn dibin. Jixwe ne pêwîste ez behsa OYAK bikim. Ew kombûneke mezin ya sermiyandariya leşkerê Tirkaye.

Dinav vaqas tevlihev û buyeran de nabe ku dijîti nebe. Lê Kenan Evren dibêje "Hemû kesên di Ordiya Tirk de bihev re yekî û dijati dinavbera wan de tune" Yan diduwan "Miletê Tirk yek parçeye, hinek mirov dixwazî dijatiyê tîxin navbera wan, weke 'Sivil-Asker' ". Evren dive bêje ku tu

ferq dinavbera wan (Asker) û hikûmet, parlamanto (Sivil) de tune. Ma ev gotin bi serê dinan jî dikeve? Ku çîroka Rapora MÎT dijî mirovekî parlamenter bûna wê Evren bi vî tewrî dij derketa û herkes tehdîd bikira? Bê goman na. Lê ji ber ku Rapora meşhur dijî yekî Esker bû Evren gelekî aciz bû û li dij derket.

Tiştêkî di di Ordiya Tirk de heye, ki gelekî veşartî û naxwazî kesek pê zanibe eve ku, di wextê şer de hemû Subay cihên xwe bihev di guherin. Ji ber ku dizanin ku bi neferên xwe re herin şer wê ji aliya wan ve bîst kuştin. Zanin bê çî zilm û zor li wan kirine. Vê yekê di şerê dagirkirina Qibrîs de gelekî xwiyakirî û gelek subayên Tirk ji paşve hatin kuştin. Lê, hemû jî weke şehîdan nîşan dan û heqîqet ji çavan veşartin.

Ez bi wê nivîsandina xwe dixwazim, dengê xwe bighînin wan kesên ku eskeriya Tirkan kirine û serpehatiyên wan hene ji Kurdistan Press re rêkin. Ev serpehati ji yê Benihilaliyan jî pirtirin.

London / 1.3.1988

Beşir Dönmez

Radyoya Kurdî

□□ Ji Kurdistan Press re

Nêzikî 100 Kurd, li bajarê Trollhättan (Swêd), komelekî Kurdî bi ser navê Komela Çanda Kurdî saz kir. Beriya şer - çar meh, me ji bo vekirîna programên Kurdî tîkiliya xwe bi Radyoya Trollhättan danî. Ev daxwaza me me hat gebulkirin û di roja 1'ê Gulanê, roja karkerên cihanê de me programa xwe ya yekemîn çêkir û ew program bala hemû gundarên Kurd kişand. Me di programê xwe de stranên Birîndar û nivîsandinek li ser 1'ê Gulanê peykeş kirin. Radyoya Dengê Kurd, her hefte du car li ser FM 90,6 ve derdikeve. Yekşem; sear: 12.30 û Çarşem; sear: 17.45

Silavên xwe yê şoreşgerî ji Kurdistan Press re dişînin

Komela Çanda Kurdî Trollhättan

Xidir Bapir Eziz • 1964

Mela Ehmed İbrahim / Şiraz

Eziz Abdulla • 1967

Feqî Mihamed • 1950

Ziyad Übed • 1963

Ziro Tahir Taha • 1962

Mehemedî Q. Ali/1945

Şêx U. H. Ehmed • 1963

Mustafa İbrahim • 1933

Salih Xal İbrahim • 1956

R. E. Yasîn • 1962

E. Elî Mustefa • 1962

8 bin Barzanî neredede?!

30 Temmuz 1983'de, Hevlerdeki toplama kamplarından alınarak, Irak'ın bilinmeyen bölgelerinde mecburi iskana tabi tutulan 8000 Barzanî Kürt ile ilgili henüz bir açıklama yok!

Yaşları 12 ila 80 arasında olan Kürtlerin çoğunun katledildiği, geriye kalanlar ise Saddam'ın kenti Tekriti'de bulunan toplama kamplarında zor koşullar altında çalıştırıldıkları iddia ediliyor.

I-KDP Genel Başkanı Mesûd Barzani'nin defalarca Kızıl Haç, Kızılay, Birleşmiş Milletler ve diplomatik düzeyde çeşitli ülkeler nezdinde bulunduğu girişimlerin tümü sonuçsuz kaldı.

Stockholm • ANK

Saddam rejimi, iktidar olduğu günden bu yana Kürdistan topraklarını araplaştırmak için elinden gelen tüm uygulamaları denedi. Mecburi iskana tabi tutulan halkı toprağından, anayurdundan söküp attı, sökemediğini ise kimyasal gazlar ile ölüme mahkum etti. Binlerce savunmasız sivil, Ürdün sınırındaki toplama kamplarına sürülürken, geri kalanlar Bağdat yakınlarında kurulan özel çalışma kamplarında en ağır şartlarda çalıştırıldı, çalıştırmaya devam ediliyor.

Savaş esiri muamelesine dahi tabi tutulmayan bu savunmasız halk, daha sonra zoraki baskı ile Ürdün sınırındaki arap çöllerine ve Saddam'ın kenti olarak anılan Tekriti'de bulunan özel köle toplama kamplarına sürülüyordular. 1975'de başlayan sürgün yıllarının 83'den sonraki dönemi bilinmiyor. Uzun ve zor sürgün yıllarında bir çoğunun hayatını kaybettiği gelen haberler arasındadır...

Geçtiğimiz yıl gazetemizle yapmış olduğumuz bir mülakatında I-KDP Genel Başkanı sayın Mesûd Barzani, 8000 Barzanî olayı ile ilgili şu açıklamayı yapmıştı: "Düşmanın saldırıları ırkçı ve vahşicedir. Düşman bugüne kadar Barzan mintikasında yaşayan 8000 sivil ve savunmasız kürdü esir almış ve bilinmeyen yerlere sürmüştür. Bu ailelerle ilgili uluslararası düzeyde defalarca yaptığımız girişimler sonuç vermedi. Henüz bir bilgi yok."

Sorunun çözümü için Irak'da çalışan iki Fransız müşteşarı -o dönem Fransa, Irak arasında iyi ilişkiler olduğu için- esir aldık. Ve esirlere karşılık Fransa devletinin konuyu gündeme getirmesini talep ettik. Fransa, Papa, Kerensky, George Marshil konuya çözüm getireceklerini ve en kısa sürede bizleri bilgilendireceklerini belirttiler. Biz de esirleri bıraktık. Fakat bugüne dek tek bir bilgi dahi almış değiliz..."

Ote yandan Birleşmiş Milletler ve diğer insani ve demokratik kuruluşlar nezdinde yapılan girişimler de sonuç vermedi. Bugün hala 8000 Kürdün akıbeti meçhul.

Hatırlanacağı üzere konuyla ilgili, Mart ayı başlarında Londra'da Preparatory Committee adı altında bir komite oluşturulmuş ve İngilizce geniş bir bilgi broşürü çıkarılmıştı. Adı geçen broşürde kaybolan 2280 Kürdün ismi ve doğum yeri-tarihi bulunuyor.

Aradan geçen 5 yıla rağmen henüz bu kaybolan Kürt ailelerinden bir tek iz yok! 8000 Barzan'lıya ne oldu? Bu insanlar nerede? Yaşıyorlar mı? Bilinmiyor!...

8 hezar Barzanî li ku ne?

Li Iraqê di derheqa 8 hezar Barzaniyên ku ji 4 kampên Hewlerê 30ê Tirmeha 1983 an de hatibûn komkirin û biribûn çiyekî ne diyar, hê ji tu agahdarî nîne.

Tê gotin ku gelek ji wan Kurdên windabûyî hatine kuştin, yê din jî di bajarê Saddamê xwinxwar de li Tekritê bi darê zorê didin şixulandin. Lê heya niha agahdariyekî fermî tune ye.

Li ser vê pirsê serlêdanên serokê Partî Demokratî Kurdistan - Iraq, birêz Mesûd Barzanî bo Xaça Sor, Heyva Sor, Yekîtiya Miletan û rêxistinên din bê bersiv mane.

Stockholm • ANK

Rejima Seddam ji roja pêşî ve dixwaze xakên Kurdistanê bike ereb, lê hemû kiryarên wî heya niha vala derketine. Ev rejîm, xelkê bê guneş jî cih û warên wan dike, yê ku nika-re wan cih û warên wan bike bi çekên kimyewî wan mehkumê mirinê dike. Bi hezaran kesên siwîl sirgûnê sinorê Ürdunê kirin, yê din jî li nêzikê Bexdayê di kampên taybetî de bi zorê didin şixulandin.

Mezintirin İskana tewayî di meha Tirmahê 83 an de hat çekirin. Hêzên leşkerî yê Iraqê bi konvoyên mezîn nêzikê 8 hezar Kurdên herêma Barzan bi zorê ji cih û warên wan dikirin, dişandin rêya sirgûnan li başûrê Iraqê.

Kurdên Barzan ku ewên emrê wan di navbêna 12 û 80 salî, pêşî dianîn kampa komkirinê li Quştepe li nêzikê Hewlêrê; yê din jî dibirin kampên Herîr, Behirkê û Diyala. Statuya ev kesên bêdesthilat ne girtiyên şer (dî) bûn. Û paşê wan sirgûnê çolên başûrê Iraqê û kampên bajarê Seddam Tekrit dikirin. Ew Sirgûnê, ku

1975 an de hatî destpêkirin, 83 an pê de rewşa wan sirgûnan nayê zanîn. Di nav saiên dirêj yê sirgûnê de, gelek ji wana jiyana xwe wînda kirin. Serokê Partî Demokratî Kurdistan - Iraq Birêz Mesûd Barzanî di derheqa 8 hezar Barzaniyan de di hevpeyvîna xwe de ya rojnama me re weha digot:

"Hêrîşên dijmin bi nijadperestî û bi hovîtiye. Dijmin 8 hezar kurdên ku li navça Barzan dijîn girtiye û sirgûne çiyên nexuya kiriye. Me heya niha ji bo wan malbatên windabûyî gelek cara serî li rêxistinên navnetewî daye, lê mixabin heya niha me çî bersiv werne-girtiye û tu agahdariyên me derheqa wan de nîne. Ji bo helkirina vê pirsê me du mistegarê Frensî -ji ber ku vê demê navbêna Iraq û Fransa baş bû- dîl girt. Ji bo berdana esiran me ji Fransa daxwazkir da ku vê pirsê rohnî bikin. Papa, Kerensky û George Marshil soz dan gotin emê vê pirsê hel bikin û we agahdar bikin. Me ji her du dîl serbest kirin, lê heya îro me çî

agahdarî ne girtiye." Wekê din Yekîtiya Miletan û rêxistinên navnetewî jî bersiva serlêdanên ku derbareyê vê pirsê de hatine kirin nedane.

Organa Polît Bûroya PDK-I, Nûçeyên Kurdistan (Exbar Kurdistan), di derheqa wan kesên windabûyî de hejmarek taybetî derxist. Her vê hejmarê de suretên hin ji wan kesên windabûyî jî cih digre. Her wisa di vê hejmarê de bang ji bo rêxistinên navnetewî tê kirin, da ku vê pirsê bixin rojevê.

Wek tê zanîn di meha Adarê de li Londonê komîteyek bi navê Preparatory Committee hatibû pêkanî û ev komîte bi îngilîzî broşurekî agahdariyê derxistibû. Di vê broşurê de navê 2280 Kurdên windabûyî cih digre. Piştî windabûna 8 hezar Kurdan 5 sal derbasbû, lê derheqa wan da heya niha tu agahdariyek fermî tune. Çi bi serê wan hat? Li ku ne?! Dijin an najîn?!

Nayê zanîn...

Zekerî Mehmed/1962

Salih Mişextî • 1968

Şero Muhamed • 1967

Beşîr Nîmet • 1967

Naxwoş Muhamed • 1965

Zekerî Muhamed Yasîn • 1966

Tahîr Hûsên • 1968

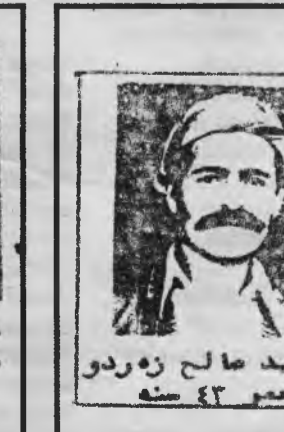
Muhamed İbrahim/1963

E. Y. Mistefa • 1947

H. Ehmedê Heso/1954

M. Salih Zerdo • 1945

Salih Omer Bapir • 1968

Sanık Dr. Fuad, Hacı İbrahim oğlu, Kürdistan meselesini siyasi ilkelere ile benimsediği ve Türkiye'nin bütünlüğüne karşı ihtilal vücuda getirmeye çalışanlarla işbirliği yaptığı için suçlu bulunmuştur. Bu suç nedeni ile mahkeme Dr. Fuad'ı idama mahkum ediyor

Sanık, bu kararı duyunca sarsıldı.

Başkan: Bağımsız bir Kürdistan kurma faaliyetine, hayatınızı, aklınızı adanmışsınız. Siz ve bu fikirleriniz bir çok masumun ölümüne neden oldunuz. Öyleyse akibetinize de katlanın.

15 Mayıs 1925

Kemal Fevzi bey'in DAVASI

Suç iddiası: Bitlisli Kemal Fevzi, semti meçhul, şimdi tutukevinde, Kürt Bağımsızlık Komitesi üyesi, bazı şeyhlerle ilişkisi olup Kürdistan'ın bağımsızlığı için savaşmakla ve isyanı sürekli kıskartmakla suçlanıyor.

Mareşal Fevzi paşa'nın gönderdiği rapor okundu.

Şöyle ki: Cephedeki Büyük Askeri Mahkeme, şu anda Trabzon'da bulunan Bitlisli Kemal Fevzi'nin İstiklal Mahkemesi'ne tutuklu olarak gönderilmesini kararlaştırmıştır. Zaho Kürt Komitesi üyesi olup, Cizre Komutanı tarafından da suçluluğunu ispatlayan deliller bulduktan sonra, Diyarbakir'e sevk edilmesi istendi.

Daha sonra Hudut Komiseri Süleyman Sabri'nin gönderdiği rapor okundu.

Ordu Komutanlığından Kemal Fevzi'nin Kaya (?) ile Malazgirt köylerinden geçeceği ve İstanbul'dan bağımsız bir Kürdistan Devleti kurulması için propaganda maksadı ile gönderildiği bildirili.

Kemal Fevzi Bey: Abdurrahman Ağa'ya, Halife'nin esir düştüğünü, Hanedan-ı Şerif'in kirletildiğini ve herkesin yozlaştığını söyledim.

Başkan: Kürdistan vücuda getirilmesinin gerekli olduğunu da söylediniz..

Kemal Fevzi bey:

19 Mayıs 1925

Seyit Abdulkadir ve arkadaşlarının Davası

Kürt Cemiyeti'nin listesindeki üyelerinden hangileri bağımsızlık taraftarı, hangileri özerklik taraftarı?

Seyit Mehmet (Abdulkadir'in oğlu): Emin Ali Bedirhan, Halil Rahmi Bedirhan, Kamuran Bedirhan, Mevlanazade Rifat, Kemal Fevzi ve Şakir Mehmet bağımsızlık yanlısı, babam ve Said Şefik ise özerklik yanlısı...

Şark vilayetlerindeki Kürt Cemiyetleri için

için hazırlanan şifreleri kullanmadık. Şeyh Said'in oğlu Ali Rıza, 12 Aralık gecesi bize geldi, Ve geceyi bizde geçirdi.

Bayrağı yaratan Zein El Abidin Cemiyeti'nin sekreteri idi. Osmanlı bayrağını kaldırıp, Kürtlerinkini güneş kadar parlak yaptık deniyordu. Kehanet böyledi..

Emin Ali Bedirhan, Ermenilerle beraber devlet kurulacak diye isyanı kıskırtıyordu.

25 Mayıs 1925

□

Türkiye'de Kürtlerin Kırımı

□ HOYBUN (XWEBUN) Örgütü, 1927 yılında Sürgündeki Kürt aydınları tarafından Suriye'de kuruldu.

Bu sayıda üçüncü bölümünü yayınlayacağımız ve Şeyh Sait'in adı ile anılan 1925 direnmesini konu alan broşür, HOYBUN yayınları arasında İngilizce basılmış bir broşürdür.

Broşür İngilizceden Türkçeye Bave BERİVAN tarafından çevrildi.

Orjinal baskının kapağı

da Kemalist Komite'yi kurdum. Uzun bir takipten sonra, Urfa Kürt milliyetçilerinin liderinin Ali Efendi olduğunu öğrendik. Merkezi Komite üyeleri benimle birlikte raporu imzaladılar. Ahmet Tevfik Bey'i de ihbar etmiştik. İş, takip edilmedi. İki ay sonra açık Kürt propagandasına başlandı. Onun için, Zaza hükümeti kurmak istiyor, diye, memleketten kovulmasını talep ettik. Mebus olarak seçilmesinden sonra ise kendini ele verdi. Seçim sırasında elinde liste tutarak, yalnızca Kürtlere oy verilmesini istiyordu. "Kürtleri seçin ve bütün kudretinizle hükümeti elinizde tutun. Yakında Kürt devleti kurulacak. Türklere önem vermeyin" diyordu.

25 Mayıs 1925

Diyarbakir Muhabirimizden

Bu gün uzun yıllardan beri ülkenin bölünmesi ve Kürdistan'ın kurulması için kallesçe uğraşan bazı maceraperestlerin davası başladı. Bunlar, memlekette yüksek yerlere varmayı başarmışlardı.

Savcı: Burada bulunan sanıklar, Seyit Abdulkadir, oğlu Mehmet, Hoşneve aşireti liderlerinden Nafiz, Abdullah Sadi Efendi ve Bitlisli Kemal Fevzi (Daha önce davası kısmen belirtilmişti) ülkenin parçalanmasını amaçlamak ve Şark vilayetlerinin emniyetini bozan isyanın kıskırtıcıları olmakla suçlanıyorlar.

Seyit Abdulkadir'in son günlerde evinden pek çıkmadığı bir gerçektir. Fakat ihtilali sonuçlandırmak için oğlu ve Abdullah Sadi efendi'yi kullanarak bir dış ülkenin himayesini elde etmeye çalışmıştır. Nafiz Efendi ihtilalden bir ay önce İstanbul'a gelmiş ve onlara katılmıştı.

Şeyh Said'in oğlu Ali Rıza da İstanbul'a gelişinde onlara katılmış ve ölüme sebebiyet verebilecek kararlar almışlardır

31 Mayıs 1925

Seyit Abdulkadir ve arkadaşlarının idamları

Kemal Fevzi, Muhammed Tevfik (Takma adı Hacı Ahdi), Seyit Abdulkadir, Seyit Mehmet, H. Sadi ve Hoca Askeri, sabahın erken saatlerinde asıldılar.

Sabaha karşı Hoca Askeri, yüksek sesle sabahı selamladı. Ötekiler geceyi dua ederek geçirdiler.

İdam infaz edilirken Hacı Ahdi "Yaşasın Kürdistan, Yaşasın Kürt Mefkuresi" diye bağırdı.

Halk, "Yaşasın Cumhuriyet" diye karşılık verdi.

Seyit Abdulkadir, anlaşılmaması zor kelimeler telaffuz etti. Şöyle ki: "Beni idam etmekle Kürtleri kıskırtıyorsunuz"

31 Mayıs 1925

Devam edecek

Mustafa Kemal Efendi: Kürtlerin hareketini engellemek için elimden geleni yaptım. Ankara'ya gönderdiğim raporlar Kürt meselesi hakkındaydı. Fakat bahsettiğiniz toplantıdan haberim yok. Savcı: Kürt meselesi üzerine neler yazdınız, söyler misiniz?

Mustafa Kemal Efendi: Üzgünüm, fakat lider olarak verdiğim ismi söyleyemeyeceğim. Lütfen Ankara'ya başvurun.

Ali Sait Bey: Niçin savcının sorusuna cevap vermekte tereddüt ediyorsunuz?

Mustafa Kemal Efendi: Korkuyorum.

Ali Said Bey: İstiklal Mahkemesi önünde gizlilik ve korku olmaz. Bu mahkeme kanuni, siyasi ve millidir. Sadece Allah ve vijdanınızdan korkmalısınız.

Mustafa Kemal Efendi: Uzun yıllardır Kürt milliyetçiliği uğruna çalışan Urfa Mebusu Sivrekli Ali Efendi'dir. Kürt Milli Hareketini izlemekle ve liderleri hakkında Ankara'ya bilgi vermekle görevlendirilmiştim. Urfa'

Urfa Mebusu Kürt Milliyetçiliği ile suçlanıyor!

Urfa Belediye Reisi olan ilginç şahit:

Müfit Bey (Üye): Yukarıda adı geçen Mustafa Efendi ve Urfa ve Suruç'tan arkadaşları Halepte bir toplantı yaptılar.

Bu toplantıda Kürtlerin ihtilal ve istilasından ve Zazaların katılmadan bahsettiler. Sizi, Urfa Belediye Reisi, iyi bir vatansever sayarak bu konuda bildiklerinizi anlatmanızı rica ederim

TÜRKİYE'DE GELİŞMELER

Türkiye'de bütün değer ve kavramlar öylesine hızlı bir değişime uğruyor ki, insanlar, toplum ve kurumlar dolaysız sarsıntı sürecindedir. Daha dün kadar Türk burjuvazisinin uygulanan ekonomik politikasını ince yöntemlerle destekleyen, uygulamasına alkış tutan yazar-çizer takımı bugün bir şaşkınlık ve korku içinde dün yazıp çizdiklerini unutmış görünüyorlar.

Toplum, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda çöküş eşliğine gelmiş, gazeteler hayat pahalılığından, yaşanan toplumsal sefaletten, hastanelerde rehin kalan ya da ölen insanların acılarını yansıtmakta. En önemlisi bu buhran ve çöküşün toplumsal kurumlardaki boyutudur. Bu boyut ise, siyasal örgütler de olmakla birlikte esas olarak ideolojiktir. Direkt T.C. devleti ile ilgilidir. MİT raporuyla gündeme gelen çekişme ve çatışmaların kaynağında esas olarak 12 Eylül rejiminin ve mimarlarının ne kadar Türk politik hayatının içinde ya da dışında olduğu gerçeğiydi. Bu olgu, Türkiye'nin yaşadığı süreç itibarıyla -netleşmiş olmanın dışında- bir çok olguda olduğu gibi ciddi siyasal sorunların varlığının ve dışta gelişen stratejik nitelikli olayların etkisi ile de, Türk burjuvazisinin iç politikada da 'usta' bir devlet siyasetini her defasında sahneye bildiğini ber defa daha gösterdi.

Dışta 12 Eylül darbesine neden olan en önemli sebeplerden İran-İrak savaşı bütün

vahşetiyle devam ederken, savaşın yarattığı siyasal konjüktür TC'yi zorladığı ve yeni politik yönelimlere girdiği bölgedeki son gelişmelerden anlaşılıyor.

Yaşanan bunca toplumsal olay ve siyasal gelişmeler içerisinde, elbetteki değerlerin ve kavramların değişmesinde yadırganacak bir şey olmadığı gibi, bu değişimin kendi mantığındaki zorunlulukla uygunluk arz ettiği, hayatın gündemini her zaman meşgul edeceği açıktır. Çünkü Türkiye'de artık 'mutlak' bir çöküşe gitmenin çanları çalmaktadır. Dolayısıyla bu gidişata/çöküşe uygun gelişmelerdir Türkiye'de hayatın gündemini dolduran tartışmalar.

Ancak Türkiye'de değişmeyen ve her zaman TC'nin elinin altında bulundurulmuş bir senaryo gibi uygulamaya sokulan ve toplumun düşünme mekanizmasını dağıtan ve şoke eden, politik organizasyon geleneğidir. TC'nin yegane başarısı bu organizasyon yönteminin sürekliliğini sağlamasıdır. Bu süreklilik TC'nin Kürdistan politikasında çok boyutlu ve kompleks bir sömürgeci siyaseti oluşturuyor.

Bu politika tipik özellikleri ile en son kendisini bölge düzeyinde ve iç politikada gelişen olaylarda gösterdi. 45 İslam Ülkesi Dışişleri Bakanlarının Amman'da yaptıkları 17. zirve toplantısında Türkiye'nin geçmişteki gibi Orta-doğu sorunlarının hararetli alanlarında ve özellikle Filistin sorununda 1970 lerdeki politika-

sına uygun davranış içine girmesi, Arap devletleri arasında Filistin sorunu için özel rol istemesi, bu konuda Batı ve ABD'de avukatlık yapacağını açıklaması, önemli bir politik yönelimdir.

Aslında olgu yeni değildir. Ama devlet politikasının 45 İslam ülkesi bileşiminde açıklanması, gerek bu yönelişin niteliği ve gerekse açıklandığı tarih itibarıyla anlamlıdır.

İç politikada duyulan ara rejim söylentileri ve akabinde Metris Askeri Cezaevi'nden 29 siyasi tutuklunun kaçışı, basının konu ile ilgili topluma korku ve güvensizlik yaygın açıklamaları ister istemez 12 Mart 71 tarihlerini hatırlatıyordu. Kafalarda Türkiye'de bir şeyler mi oluyor diye sorular oluşuyordu.

Evet Türkiye'de bir şeyler oluyor. TC kendisine yönelik iç patlamalardan çekindiği için, İran-İrak savaşında 'aktif tarafsızlık' politikasıyla Güney Kürdistan kurtuluş hareketinin imha planlarını yapmaktadır. Bu plan uluslararası ölçekte ve çok boyutludur. Gerek Ankara'nın ve gerekse İran'ın çıkarlarının, çelişkilerinin çakıştığı ve çatıştığı yer; savaşın Kürdistan bölgesi ve Musul-Kerkük petrol tesisleridir.

Türkiye'nin bekle gör politikası uzun süre devam etmeyeceği benziyor. Son gelişmeler de TC'nin Irak'tan ziyade İran lehine bir politika izleyeceğini göstermektedir.

Karadan ilerleyen İran, kuzeyin önemli stratejik bölgelerine yaklaşmış bulunuyor. Bu cephenin genişlemesi TC ve NATO'nun siyasal ve askeri çıkarlarını tehdit edeceği bilinen bir gerçek. Aynı zamanda kürt hareketinin de kaderinin belli olacağı bir dönem olacaktır. TC bunu şimdilik gerek iç ve gerekse dış

nedenlerden dolayı karşılamak istememektedir. Ancak yine de ABD-Pentagon askeri stratejistleri savaşı dakikadakı, adım-adım izleyip değerlendirdikleri bir dönemmeyiz.

Aslında TC kendisi için tehlikeli olduğunu bildiği kadar, müdahalenin son çare olduğunu da bilmektedir. Ama gerek Güney'deki Kürt hareketinin yarattığı potansiyel tehlike ve gerekse Musul-Kerkük petrol tesislerinin İran'ın eline geçme ihtimalinin olduğu bir dönemde çok geç kalınabileceği telaşından da dolayı, TC en üst düzeyde askeri erkânı alarma geçirmiş bulunmaktadır. Birlikler batı'dan İran ve Irak 'sınırına' yığıdırılıyor.

TC bu yığınakla esas olarak üç şeyi amaçlamış bulunuyor:

1-Savaşın statükoyu bozacak bir düzeye gelmesi halinde, birliklerinin stratejik alanlara yakın olmasını sağlamak,

2-Güney'de Kürt hareketinin sıkışması halinde sınırı tutup, kürtlerin imhasında İran ya da Irak birliklerine yardımcı olmak ve sınırda askeri bir koridor oluşturmak,

3-İran'ın Habur köprüsü civarını bombalama girişimi TC'yi tavır almaya zorladı. İran'ın bu girişiminin altında yatabilecek muhtemel hesaplara karşı ve İran'ın kuzeyde hızla ilerlemesinin yarattığı ortamdan dolayı TC'nin askeri psikolojik bir tavrıdır.

Tabii esas anlatılması gereken İran-İrak savaşının yarattığı objektif şartlarda, genel olarak Kürt hareketinin bölge düzeyindeki durumu ve yol arayışlarıdır. Bunu da gelecek yazılarımda işlemeye çalışacağım.

7.4.1988 / Almanya

Sipale Xecê

35. Madde

Telekslerden gelen haberlere göre, gözleri ışıl ışıl, ülkenin tek koruyucusu, bu millete nice hizmetler vermiş kıpır kıpır paşaların, her on yılda bir ziyaretlerine maruz kalmayacakmışız. Ana muhalefet mi, aneanne muhalefet mi olduğu henüz anlaşılmayan Sosyal-Demokrat Halkçı Parti'li bir milletvekilimiz, bir kaç arkadaşını da yanına alıp konuyu araştırmaya başlamış. Nedir bu Türkiye'de olanlar? Bu askerler her on yılda bir ne diye gelirler?! (Bir daha giderler mi orası biraz tartışmalı) Milletvekilimizin görev süresinin bitimine 2 yıllık mı kaldı yoksa? Korkmak da, konuyu araştırmak da, ara rejim tartışmalarının gündemde olduğu bugünlerde haksız sayılmaz...

Araştırmaların bilimsel olması (!) nedeniyle, herhalde sonuç kısa zamanda elde edilivermiş. Bu sevimsiz ziyaretlerin suçlusu 35. Madde imiş... Bu maddenin içeriğindeki bozukluk ise, askerlere demokrasiyi koruma görevinin verilmemiş olmasında, diye tesbit edilmiş ve hemen 35. Madde'deki görevlere bir çağdaş görev daha eklenmesi çalışmalarına başlanmış...

Bu nihayi çözümden sonra bir hayli karışık olan kafalarımızdaki sorunlara bulamadığımız cevapları, sıp diye buluverdik. Allah bu aneanne muhalefetin dahi milletvekillerinden razı olsun. Bu milletvekillerinden beş on tane daha hemen seçelim.

Halbuki, tukaka muhalefet ne kadar yanlış şeylerle uğraşıyormuş. Onlar bu sorunu emeperyalizmin bunalımları, IMF, 24 Ocak Ekonomik Programı, Tekelci burjuvazinin atağı, çarpık gelişmiş kapitalizm; hatta İngiltere'de 1860 yıllarında Türkçe gazete çıkaran, rahmetli Ali Suavi'nin, bir pazartesesi günü İngilizler anlasın diye İngilizce yazdığı baş yazısında, Türk toplumunda olabilecek üç tür anlayıştan, "merkezci" olanıyla falan açıklayıp, bizim kafamızı ne çok karıştırmışlardı. Ama, sorun şimdi anlaşıldı. İç hizmet kanununun 35. Madde'sindeki bir eksiklik bütün bu davetsiz ziyaretlerin sebebi! Paşalar demokrasiyi korumakla görevli olduklarını bilmiyorlardı. Nereden bilsin adamlar, iç hizmet kanununda yazmıyor ki!...

Yalnız, bu olayda yine biraz karışıklık var galiba. Bu paşacıklar, bir kez daha geldiklerinde, tutup da "Sayın halkımız, iç hizmet kanununun 35. Madde'sindeki demokrasiyi koruma görevimiz vardır. Biz de bu görevi ifa ediyoruz" derlerse, ne yapacağız? "Get lan" "Yalan söyleme" diyebilecek miyiz? Geçmişte ve bugün gördüğümüz kadarıyla bu biraz zor. Bu millet için ne zor görevleri ifa etmiş (ne yaptıkları pek bilinmez -darbeler haricinde-) paşacıklarımız, demokratiğimiz, demokrasiyi koruyoruz diye tuttururlarsa ne yaparız?! Mesela 80 darbesinde, Anayasa'yı tebdil-tayir suçu diye bir sürümümüzü yargıladılar, yargılıyorlar. Ama, kendileri de oturup Anayasa'yı değiştirdiler. Anayasa'yı kimin koruduğu pek anlaşılmadı. Demokrasi de böyle bir katakulliye gelmesin sakın.

Fakat, ne kötü fikirli adamlarız biz. Bonyunu posunu pek bilmem ama, koskocaman vekillerimizden birisinin hatırını mı kiralım şimdi! Adamcağız zor-şer bir iki arkadaşını kandırmış, konuyu araştırmış, bir çözüm yolu bulmuş. "Yok olmaz dalga geçme" mi diyelim?. Peki hadi öyle olsun. İçerik itibarı ile halkın katılımına anlamına gelen demokrasiyi koruma görevini de paşacıklara bırakalım. Kurda kuzu teslim etmek gibi oldu ama, dedik ya işin ucunda koskoca vekilini üzme var!...

Veli GÜNEŞ

İsveç

BİRLİK UMUDU

12 Eylül Darbesi'nden bu yana geçen 8 yıl içinde Kürdistanlı siyasal hareketlerin en çok kullandıkları kavram, birlik. Tabii, birlik, güç birliğinden tutun da örgütsel birliğe kadar bütün birlikler-ittifaklar için kullanılan bir kavram durumunda.

Kürdistanlı bütün siyasal akımlar aynı derecede olmasa da, genelde güç birliği, cephe birliği ve parti birliği üzerinde çeşitli tartışmalar yapıldı. Hatta güç birlikleri; (5 Kürt örgütünün oluşturduğu Hekari -ki sadece yurt dışında bildiri yayınlıyordu), cephe; (Faşizmi yıkmak için çok hızlı bir biçimde kurulan yine aynı süratle dağılan FKBDC), Türkiye'de burjuva demokrasisini amaçlayan Sol Birlik; (Cephe mi, güçbirliği mi olduğu belli olmayan) son sekiz yılın güçbirliği cephe deneyimleri.

Sonuçta, ismi bile tartışma konusu olan Sol Birlik'ten -Kürdistan için teslimiyeti ifade eden- başka bir birliğin adı piyasada yok.

Kuzey Kürdistan'ın gün geçtikçe bölünen, bölündükçe anlamsız hale gelen grupçukları ve siyasal - ideolojik - örgütsel bütünlüğü olan hareketlerinin tümünün farklı gerekçelerle de olsa Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde tek başlarına iddia sahibi olmadıkları açık. Bu da

zorunlu olarak, Kürt hareketleri arasında ittifakları, yani cepheyi gerektiriyor.

Kuzey Kürdistanlı bütün hareketlerin, bu gün ülkenin kurtuluşu için bir mücadele cephesi oluşturmalarının objektif ve subjektif koşulları var mıdır? sorusuna soyut olarak olumlu cevap vermek mümkün. Ancak, pratikte bu soruya olumlu cevap verebilmek için; hareketlerin Kürdistan'ın Ulusal Kurtuluşu'nda inka olup olmadıklarını net koymaları gerekiyor. Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesinin ilk somut adımı, sömürgeci askeri işgalin kırılması olduğuna göre; ulusal kurtuluşçu görünüp de, Kürdistan'ın mevcut sömürge statüsünü ve askeri işgali onaylayan programlar - ilişkiler - ittifaklar içinde olan; veya bu anlayışla, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi arasında bocalayan yapıların kendilerini net olarak ortaya koymalarını beklemek mi gerekiyor? Yoksa bu yapılar ömrü billah "ne yardan ne serden" olur misali, ulusal kurtuluş zemininde görünüp; pratikte, sömürgeci burjuvazinin reformist çözümlerine malzeme olabilmeyen pazarlıkları içinde mi kalacaklardır. İnsanın bu

konuda iyimser ya da kötümser olması son tahlilde subjektif bir tavır, ama bu yapıların objektif durumları da pek iyimser olabileceğimizi göstermiyor.

Bu gün SSCB'nin, Avrupa ülkelerinin, ABD'nin Türkiye'de "burjuva demokrasi"nin gelişmesi, geliştirilmesi konusunda nasıl bir tavır içinde oldukları biliniyor.

Kürt hareketine dayatılan da; oyunu uluslararası planda onaylanan, TC'nin koyduğu, koyacağı kurallar içinde oynamaktır. Oynamayacak olanlara ise, zaten kırmızı kart gösterilmiştir. Aynı durum reformist kanat dışındaki Türk sosyalist hareketi için de geçerlidir.

Bu gün 12 Eylül öncesinde olduğu gibi Kürdistan Kurtuluş Hareketi önüne bin bir gayretle dikilen SBKP, ÇKP, AEP, kamplaşmasının suni taraftarlığı sorunu artık yoktur. Yine Kürdistan'ın güney parçasındaki ilişki ve çelişkilerle göre (I-KDPYNK) de yan yana gelememenin görünür gerekçeleri ortadan kalkmış bulunuyor.

Peki o halde Kuzey kürdistanlı bütün anti-sömürgeci siyasal güçlerin ulusal kurtuluş cephesi içinde yan yana gelememelerinin önündeki engeller nelerdir?

Devam edecek
Kamiran BOTİ

Gundî

• 2 •

Xelil xwendina xwe didomand. Piraniya rojan, paş ji dibistanê der diket arikariya bavê xwe dikir. Hevalên wî yên ji dil nebûn. Ji wê tunebûna hevalan jî ne ger, ne listik û ne tiştê nebû.

Jina Xelil bi awakî belengaz dibihurt. Hin caran jî tişt bi serê wî dihatin ku meriv pê bikenê.

Rojekê ew li ber dikana bavê xwe runiştibû. Bav çû bû karekî bikê û ew li ber derî hiştibû. Wî ji xwe re li xelkê dinêr, ketibû nav xeyalên kûr de. Di nav van xeyalan de bi lebtî tiştêkî di nav piştî xwe de hesiya. Çaketê xwe jî nav milê xwe deranî. Bi deranînê re çelîkekî mişka kete nav piyê wî. Bêxwedîyê mişk jî nav hêlê kevn çawa hate nav piştê! Ew veciniqî. Di ber xwe de: "heywanê nalet" got. Bi gotina xwe jî pêlawa xwe jî lingê xwe der kir ku mişk pê bikujê. Lê mişk bi lez baz da û hunda bû.

Hin caran jî dilê wî bi rewşa wî dişewitî. Dema hevalên wî jî dibistanê der diketin, yan bi hev ra diçûn dilistin û yan jî ew diçûn mal, li nav malbatê li ber sîgara wan bûn. Dê, bav, xwişk û bira li ba hev bûn. Ma ka tiştêkî ji vê xweştir. Lê Xelil, ew herê ku? Bav bi derdê ticaretê lebkî ye, dê li gund e. Kek û bira, xuşk li balê ninin.

Kurxalên wî jî ku li bajêr diman ew qet ne diezmandin malê, ku hin caran ew dilşad be. Loma, dema wî piçak germiya jinxal, keçxal û kurxal bidûta xwe jî bir dikir. Lê mixabe. Ew jî nebû.

Di aliyê xwarinê de jî zahmet bû. Herçend e bav dikandarê genim bû jî lê belengaziyê xwe di her alî de dida xuya kirin.

Di heftê de ew pênc rojan tev bav û kekê xwe li bajêr bû û li wira nan dixwar. Di van her pênc rojan de xwarin û wexwarina wan ev bû: Nan-zebes, nan-firengî, nan-petix, nan-mewij, nan-pîvaz, nan û zelete û van tiştan xwe tkrar dikirin. Nan nanê tenûrê ye û hefte bi hefte jî aliyê dayka keddar çêdibû.

Hin caran jî xwarina germ bi "bapor"ê dihat çêkirin. Ew jî yan hêk, yan bacanê qelandî, derî û kulên xwe yê heftêkê di wan her du rojan de jî bir dikir. Gundê wî jê re jîn bû. Dinya wî ew ci bû. Hemî xweşiya jînê di nav wan xaniyan kevirî û rût, tingên zibil li ber malan, dengên se û azana melê û naqosa derê bû. Hele li derê gund, çûkên beştik, tût û kulihên di nav qelaçên seranser pûş de û hacîreşkên belek! A herî xweş xwendina kevan bû. Bi piranî kewên mitirb û qeraçiyên li dora gund konê xwe veda bûn.

Di dema berfê de hêl, kêfa xweş. Dema wî li ber derî li zlamên ku xwe diberdane meydana gund û ji wir bi hev ra diçûn hêlê her tiştê din li dora xwe jî bir dikir. Dema bav û kekên wî jî li mal bûn bi hêlvaniyan re der diketin çiyê. Hin caran wan jî kew bi xwe re dianîn mal.

Roja ku wan kewek bi xwe re dianîn malê cejn bû. Dayikê bi goştê kew meraqê û savarekê jî di ber re dikeland û li ber wan didanî. Çiqasî xweş e. Goşt û savar!

Çawa bikin? Goşt yan weha ji hêlê, yan ji neçîra tajiyan, yan jî bi sedema nexweşiya lawirekî ji nav yê malê dihat xwarin.

Di jîna xwe de wî carek tenê ta'ma masiya kirî ye. Mala axê masî ji xwe re jî ber ava mezin anîbûn û qelandibûn. Jina axê serê wan neavêtibûn. Ew dabûne dayka Xelil. Wê jî ew serî qelandibûn û danîbûne ber malîyan. Tevan ew seriyên hemî hestî diqerqîdandin. Ji wan re hewqasî xweş dihat ku wan jî kêfa nizanibûn çî bikin. Belengazi ye. Şerm be ne şerm be ew e. Çare? Di rojên pêş de xuya dibe.

Derwêş M. Ferho

Kula Dilan

Ev çî qerîn tên.
ev çî hawar in...
Dengê girî. dengê hejar.
û dengê berxwedan...
Nalîna zarokan
rundikê dayikan.
zewze, zewze menalên
di pêçikan de tē...
Raşî û tarî û mirin!
Can didin di bin bombên kimyewî
Azad û Berivan.
Şiyar û Zozan.
Helîn û Loran.
û bi sadên di zarokan —
law û keçên Mîdiyan...

Cihan—deng nîne!
Cihan—bersiv nîne!!
Cihan—ma Mezepotamya tē bira te.
ya ku bingeha peşkevîna te danî...
û Mîdiya—ya ku dîroka te fereh kir...
Kawayê hesinkar.
Şah Bedirxan.
û Şex Seîd. Îhsan Nuri.
û Seîd Rizo. Qadi Mihemed
û Barzanî
û paşre jî Yilmaz Guney.
û helbestên Cigerxwîn tēn guhên te...
Netewak dijî mirinê dimeşe.
netewak dara azadiya xwe.
bi xwîn av dide...
Ta ku rengên — sor û spî
resk û zer —
û roja navîn. çiyar bi xerîfîne...

Çar mar û yek kewok.
çar stirî û yek gül.
Çar birîn û yek leyla...
çar hêstir yê çavên hey ciwan...

Şeva tarî. spî dibê.
agir sermay germ dike.
kulîlk li Metîna gül vedikin...
Roj nû dibin
Newroz tēn.
Newroz hat!
Pêşmerge li gel canê şehîdan.
û Aqirî. û Sipana û Cudî
bi rojê rê dilan dileyizin...
Buhara te hat
KURDISTAN
Newroz'a te pîroz bê!!

2 Adar 1988/Bulgaria-Sofya

Deldar ZANA

Şûjîn

Ziwan

Wîna, çend rojan heya êvarî mişarên medrebên birinc rast kir. Dûvre, av bi ser wana de berda; ew jî, ji mişarekî çû ser yekî din...

Paşê çend rojan, çeltok (tovê birinc) weke hev lê reşand... Wana jî, nemerdi nekirin di cih de xwe "noqî" avê kirin û çûne binî-gihane axê... Bi vî awayî, çend jî-yan gihane hev: çeltok, ax û av; hewa û tava xweş û germ...

Hinek hebên (libên) zîwanan jî ketin di nava vê avê de... Ew jî çûne binî û gihane axê...

Piştî dermeke xweş, çeltok yeko yeko ji qaçilkê xwe derketin û zil dan... Bi çavên xwe yê "nûbişkurî" dest bi jiyana seraxin kirin. Zîwanan jî eynî welê -ew jî saraxin bûn...

Roj pey rojî diborin tevekan xwe hê bêhtir seraxin dikirin û di dawiyê de seravîn jî bûn... û wana "bi hev re" hin bi hin mezin, gur û geş dibûn.

Piştîre, çendek "gir-girêkekên" zîwanan gazî tevekan kirin û gotin:

-Gelî hevalno, hûn tevek li virin, yan na? Ji pirên mişaran dengeke gur hat:

-Erê hûn qet mereqê nekî!

-We tevekan lingê xwe kûr êxistiye erdê, yan na?!

-Bo vê yekê, bila tirsî we ji binî nebe!

-Nexwe, her yekî ji we divê hay ji çirpozên (der-xên, tirhên) birinc yê dorana xwe hebe! Tev, berê xwe bidin ava ku tê ser wana bila ewilê ew di bin kontrola we re derbas bike! Hê jî niha ve dest pê bikin hebên xwe pir tahl çêkin, ku em wê şerîniya wana di nava xwe de winda bikin! Bo sala werê jî, hinek ji we li cihê xwe bimînin.

-Bila piştî we ji me rast be; emê ji heqên wana de derkevin! û zîwanan devê xwe vekirin, êdî nedihîştin dilopek av bê wana bibore! çî xwarin-marînen ku pê re dihatin jê dibijartin û tevek gemar-memara xwe jî bi ser çirpozên birinc de rêdikirin-bo ku pê "jehrî" bikevin, zeîfok bimînin!

Çirpozan dîtin, ku rewş xirabe! Çiqasê gazî xwediyê xwe kirin; lê belê, dengê wana ne diçû wîna. Wî, li malê xwe li ser hestiyê piştê pal da bû -ne li minê, ne li teyê- hay ji ba yê felekê ne ma bû!...

Zîwanan, hin bi hin rehên xwe li dorana yê çirpozan werandî bûn, bêhna wana teng dikirin! Wana ta mişara dawiyê rewş kiribûn bin destê xwe de! û çendî çax diborî, baqên wana stûr dibûn û yê birinc jî zeîf diman!...

Çûk-mûkan jî nemerdi nedikirin, datînan ser darikê "tirsonekê", ku di nava mişarekî de hatî bû çikilandin. Wana, êdî ne ji kum û ne jî, ji poz û simbêlên wîna dîtirsîyan. Ji mêj ve dizanin, ku ew tiştê "neraste" û "vale" ye. Hinekên, bê go fihê bikin, li kumê wîna de ewkê xwe jî dikirin -ew dilewitandin. Ji wê dê temaşeyî birinc dikirin, dixwestin bizanin li kûdê ew bertire, ku rût û repût bikin! Wê gavê, zîwanan jî xwe li piş baqên birincan de vedîştin û çûkan jî êrişî dikirin, çend hebên bi wana ve hatî jî dirutikandin...

Wîna, çiqasê li teneke-menekan dixist; lê, wana ev "req-reqa" he jî nas dikirin! Piştî kêfêkê dîsa ew xirabûna xwe berdewam kirin!

Çaxê hat, ku roj bi roj birinc zer dibûn! Wî jî hinekê av lê kêm kir, wê gavê zîwanan hê bêhtir av "vexwarin!" Vê carê lê zêde kir, dîsa fêde nekir. Têgîha, ku ne ji avê ye! Çend rojan ew aşiv kir; bes, bi zîwanan re birinc jî dihatin hilkirin! Bo vê yekê jî neçare ma û dev ji aşivkirinê berda!...

Bû demê çinîne. Wî, ew çinî; gêre kir û piştîre dêra zîwanan jî, bi çeltok re li ber ba yê ne çûn. û ew jî bi wana re hatin destarkirin (gêrosekirin). Wî çend rojan paqijkirineke (çinîneke) "sere-sere" lê kir; lê belê, ne hebek û ne jî sed heb zîwan bûn!...

Dûvre, bo hûre-mûr û muhtaciyan mal û zarokan bareke bir ba dikandarê xwe; wî jî nimûneyek jê danî pêşiya dikana xwe; bihayê wêna nivîsand û êxiste di nav de.

Çend roj derbas bûn û çû ku bizane, ka hatiye firotin, yan na! Lê belê dikandarê wîna bi dilkulî dest pê kir:

-Bi serê kirivtiyê, dikim-nakim ta niha min nekariye wîna bifiroşim! Bo têr zîwanbûnê tu kes nakire! Çend caran min bihayê wîna jî daxist, lê dîsa bê fêde bû. Ji xwedê ve gunehe, ku em wîna hema "bavêjin avê". Lê belê, kirivê min yê hêja, ger te bivê birincê te bê firotin, divê tu ewilê agir berdi wê şovê. Dûvre, çend caran wîna cot bike heya erd sero-bino bibe! Tiştên li şûna wîna jî şin bibin xwedîk bişewitîne. û vê carê gêsîne xwe kûr lê bixwe! Bi bêhnferehî çeltok jî zîwan-mîwanan bibijêre! Hê di destpêkê de wîna hêdî-hêdî bi sebir aşiv bike! Wê gavê tu bîne ba min ka wê bê firotin, yan na!?

Wî, barê xwe şûn de bar kir; bi dilekî kul û kezêşewitî, lê ji aliyekê ve jî bi hêrs û xwedîhêvî berê xwe da malê...

Fendî

WARÊ ME

Bê kariyê cadeyên gundê nû yê pir kirin ji mirova, sibê heya nîva şevê çayxana gundî ji çeq-reqa dengê pîlên domîne bê deng nabît, her hinekan kar û axavtînen xwe yê taybetî hene.. hinek serve-serve diçinê û çî na rakin, hinek jî kûr û dûr berê xwe didin jiyane. Lê hemiya yek xwezî û armanc heye.

Pîremerekê rihspî û bi nav sal de çûyî, çavên vî yê kûr bûn.. pîstê lasê wî hemû yê çirmisî. Ew yê rûniştîye xwarê li ber derê malê û yê ketiye di nav derya ya xem, hizr û bîrhatinên kevin de. Çend hizrekê dikit yê qurmeka mezin li qelûna xwe didet û teji hinavên xwe dükêl diket. Nahêle qelûna wî jî tûtîne vala bibît. Deriyê hizr û bîrhatinên kevin yê li hemiyar vebûy, çonkî bê kariyê axivtin, hizr û xem yê pir kirin.

Pîremêrî li xaniyê xwe nêrî, xaniyê wî yê bê ser û ber e, wî di dilê xwe de gut: "divê em karê xwe û zivistanê bikî! Eger ev xaniye dê bi serê zaroyên me de hê xwarê, erê ma xaniyên me jî wekî van xaniyan bûn? Her yekî ji me qesreka xwe hebû, raste riyên me di dîr bûn, lê bila me pê xweş bû û me nedixwest em çî cara we bibînin. Em gelekî bi warê xwe xweş bûn, çonkî ciyê ji deykûna me ye û em li wê derê mezin bûn e. Me zevî, çem, rez, dargûz û avên xweş hebûn, lê niha me çî heye? Me çî nîne, her wekî em ji nû hatîne ser dîne, li ser erdekê bê dar û av. Divê jî nî dest bi jiyaneke nû bikin. Ew xaniyê min bi destê xwe ava kirî û bi xuha enîya xwe çêkirt, yan ew zeviya çol û beyar, min bi destên xwe kiriyê çem û rez û wan dargûzên bilind çawa ji bîr bikim? Ez nikarim van hemiyar ji bîr bikim. Eger ez van hemiyar ji bîr bikim, her wekî jî nû de jiyana min dest pê dike. Ne ez yê mezin im û biçûk nabim, warê min jî û gundê min jî çî cara ji bîra min naçin. Ew dargûzên bilind û mezin yê me bi destên xwe çandin çî cara hişk nabin her dê li hêviya me bin. Niha gûzên me gelek gûzên dane, lê tiştêkî naine, hizreta zaroyên me niha gûzek e."

Hûrik li gopalê xwe nêrê, paşê gut "ev gopal e ne yê yekê weka min e! Lê ez çî bikim bê xudaniya warê min ez pîr kirim û êxistim."

Di van hizr û bîran de bû, hinek hêstir bi ser rihên wî yê dirêj û sipî de hatin xwarê. Dengê hate guhên wî, serê xwe bilind kir, berê xwe dayê neviyê wî yê biçûk e.

-Babo, babo.

-Belê kurê min te xêre?

-Babo ev demek bû ez bi te re diaxivtim, lê te ageh ji min ne bû.

-Kurê min, dilê min li vêderê ne bû, ez di nav gûz û çem û reza de bûm.

-Babo, em çî dem ji vêderê diçin? Min nevê ez vêderê bimînim, ev gund e yê nexweş e. Min divê em mala xwe ji vî gundî bibîne gundê xwe yê parsal, ew gundê gûz û sêv lê heyn, vêre ya nexweş e çî tiştêkî lê nîne, em xelkê vêrê hemiya nas nakin. Hinek cara zaroyên wan li min dixin, em nikarin ji mal derkevin. Lê li gundê me yê kevin em hemû dema diçûne nav rez û çema, me hemû tişt dixwarin.

-Rast e kurê min vêrê ya nexweş e! Ma em çî bikin? Çî destê me nîne!! Divê em bêhna xwe fireh bikin, hemû tişt bi bêhnfirehî çê dibin.

-Babo ma çî ye, eger em mala xwe bar kin biçin gundê xwe yê kevin, bi şevê kes me nabînin.

-Kurê min tu xweş dibêji, lê ma em çî bikin çê na bit. Tu bêhna xwe fireh bike, demê tu mezin dibî tu wê hemû tiştan bizanî û tu wê bizanî ji ber çî çê na bit.

-Babo ma heya ez mezin dibim, em her dê li vî gundî bin! Ma em çî cara na çîne gundê xwe yê kevin?

-Belê kurê min tu dê her çiyê gundê xwe. Çonkî ew warê te ye û gundê te ye, vêrê ne gundê te ye!

-Babo, paşî tu jî dê li gel me hê ye gundê me. Em hemû tevde dê çin?

-Belê kurê min ez jî dê hêm, em hemû tevde dê çîne gundê xwe bi demekî nêzik. Berfêdê her barî e ser çiya, em berf in û warê me Çiya ye.

Salimê Casim

ETİN VE TOPRAĞIN UYANIŞI

□□□□ Halkların güneşe ve güneşin doğuşuna karşı tavrı, onların hayata ve geleceğe nasıl baktıklarının iyi bir kriteridir. Mem ü Zin'de Kürtler güneşi, Newroz'un kutsal nuru, "Doğu Şehsüvarı" olarak nitelerler. Newroz, güneşin doğuşu, devrimin doğuşu gibidir Mem ü Zin'de. Devrim ateşinin, tayin edici arenayı zaptedişi gibidir. Zaptedilen sadece bir arena da değildir, koca bir dünyadır.

*Ateşten olan güzünü
çıkardı
Sarı renk saçan kılıcını da
çekince
Dünya'yı hezbetinden
sararttı
Dağların kılıçlarını ve
kemerlerini paramparça etti.*

"Dağların kılıçları ve kemerleri" gökyüzüne doğru yücelirken şöyle der: "Yeryüzünün kudreti ve egemeni benim" Ama, Newroz güneşinin doğuşu bu iddiayı yerlebir eder. "Yeni gelin gibi parlayan güneş / Dokuz kubbe'yi Cemşit kadehi gibi aydınlattığı" zaman, yeryüzü bir nevi aşk kesilir tepeden tırnağa. Tabiat tüm yaratıklarıyla zenginliğinin ve güzelliğinin zirvesine ulaşır.

Muzaffer ORUÇOĞLU

*Heri leyli, heri leyli
Başındaki altınlar
Ak alınna bir tente gibi
Düşen yarım*

Ehmedê Xanî, güneşi "Pak etekli bir gelin"e benzetir. Bu suh, göz alıcı gelin, yüzünü gösterince, yeryüzü, "Sevgiyle gül rengine çevrilir"; "Karanlık gamı aydınlıkla yokedilir". Bu, Kürt edebiyatında kadının eşsiz bir tarzda yüceltilmesidir. Ehmedê Xanî'ye göre Newroz, iştah, canlanış ve saldırı demektir. Cemre kıvılcımının toprağa düşüşü, etin uyanışıdır. Kürtlerin aşkının kırlara egemen oluşudur. Ki, Newroz, dirilişi ve aşkı başlatan mavi ateştir. Bu ateşin mesajıyla birlikte,

*Halk kırları ve
çimenlikleri mesken edinir
Ovaları ve tarlaları
gülşene çevirir*

*Çünkü kıra çıkmaktan
maksatları
Ova'ya inmektir maksatları
Şuydu ki; gerek isteyenler*

*Yani sevenler ve sevilenler
Bірbirini görsün
Ve seçsin her biri kendi dengini.*

Kendi dengini seçenler, küpe ve hançer üstüne söz keserler. Biri güzelliğin, diğeri ise yiğitliğin simgesidir. Güzellik ve yiğitlik, dağlarda yan yana toprağa uzanır, gökyüzünü seyrederek, nikahları kıyılınca kadar, sevdalılar uyudukları zaman aralarına hançer ya da tabanca korlar. Canavarın Newroz'da Kürt yiğidini yemesi hayli çetin iştir. Uykuya dalmış Kürt delikanlısına doğru yaklaşan tehlikeyi Kürt kızı haber verir. Delikanlısını, yanağa düşürdüğü bir damla gözyaşı ile uyarır. Bu, aşkın düşmana karşı direnişe dönüşmesidir. Gücünü, "Yıldızlar kafilesinin baş komutanı" güneş babadan alan bir direniştir. "Dördüncü çarkın tahtının sultanı / Doğudan doğduğu zaman" gökyüzünde benzeri bir direnişe girer:

*Satranç oynayan ay ve
yıldızlar ordusunun
Hepsini yeşil sergi üzerinde
Işık paçtakı ile mat eyle
Hepsini kendi ağzında gizler.*

Koskoca karanlık gökyüzünü ve zulmete batmış gibi susan karanlık bir dünyayı, ayva büyüklüğünde bir nur parçasının birdenbire aydınlığa boğması, hezimete uğratması, Kürtleri sevinç ve hayranlık cinnetine sokuyor. Tüm güzellikler mayasını bu "Dağ Şehsüvarı"ndan almıştır. Fırat'ın köpüklü parlak öfkesi, kayadan fıskıran yeşillik, ceylanların çeneleri altındaki misk kesesi ve bakışlarındaki güzellik, karıncanın harikası, hançerin hismi hep onun yağıdır. Onun gülümseyişi

sayesindedir ki, yazın Kürdistan'ın dağlarında ve ovalarında:

*Her gül Tur ateşi misali
Kusursuz, çok ışıklı
bir meşale gibiydi*

*Ses çıkaran her ağaç her an
Musa'nın ağacı gibi
"Ben Allah"ım derdi.*

Kürt halkı, zirvesi her daim dumanlı bir dağın kuzey yamacında filizlenip boy alan ve güneşi korkunç özleyen poyraz çiçeğine benziyor. Şafağın doğuşunu hiç bir zaman seyre dememiş ve güneşin ilk ışığını hiç bir zaman istihla tadıp özümlememiş bir poyraz çiçeğine... Gölgede ayaz ve poyrazla büyüyen, kutup yıldızını ve uçurumları seyreden bu çiçek, uğultularla akan ırmakların şafağa kavuşmak aşkıyla çırpındığını düşünür. Uçurumlardaki kar çığlarını şafak ışıklarının yarattığı kanısındadır. O çığlar gibi Fırat'a düşüp, dalga ve köpük haleleri içinde şafağa doğru akmak ister.

Ordular, Kürdistan dağlarına baharda, yani etin ve toprağın uyanacağı bir çağda çıkarlar. Dar boğazlarda, koyaklarda ya da sisler arasında silahlar karşılıklı olarak hesaplaşırlar. Kürt silahı, düşman güçlüğü için genellikle firaridir. Sislere dalmayı, düşmanı dağların zulasından ya da zirvesinden kollamayı tercih eder. Hasminin tepesine, en gevşek en zayıf anında, kumaz ve şeytani bir şiddetle iner. Ve anında kaybolur. Efsaneye göre Kürtler, Hz. Süleyman'ın kovduğu odalıklarla Şeytan Casad'ın torunlarıdır. Araplar, Kürtleri horlamak için bunu uydurmuşlardır. Ama, bu uydurmanın ortaya çıkmasında, Kürtlerin Araplara karşı uyguladıkları usta savaş taktiklerinin de payı vardır.

Bazı yıllar baharda Kürdistan toprağı kan kokar. Toprak, tomurcuk ve kan kokusu, bir Newroz buğusu olarak, nehir kıyılarından yüksek yaylalara doğru yükselir. Ezgilerdeki iç çekiş ve acı dayanılmaz bir hal alır.

*Hoy can, hoy canê,
hoy canê
Hoy can, hoy can,
hoy canê Rihanê.*

Newroz'a, aşka ve ölüme aynı derecede aşınadır. Hiç bir zaman hakkını elde edemeyecekmiş gibi konuşur, yarı elde edecekmiş gibi de döğüşür. Asırlar boyu döğüşüp de haklarını elde edemeyen halklar, doğaya karşı son derece

duyarlı, güneşe tutkun, düşmana karşı ise gayet mahirdirler. Onların direnişi, duyarlılığı ve merhameti gayet derin ama şiddeti kahredici bir direniştir. Kürtlerin duyarlılığını, acısını ve tutkusunu anlamak isteyen Kürt halk müziğini özümlemelidir.

Kürtlerle savaşanlar, en çok Newroz mevsiminin gelişinden korkuyorlar. Etin ve toprağın uyanışı, namluların horlanışını beraberinde getiriyor. Halkın tepeden tırnağa tazelenişi, elini toprağa basarak yekinişidir bu. Büyük kahredicilik ve büyük merhamet, ikiz kardeşler gibi dimdik ve yananadır bu mevsimde. Newroz acaba altın çağın müjdecisi, ilk görkemli kapısı mıdır? Kürt proletaryasının bakışlarından toprağa, sulara, namlulara ve goncalara vuran ışık mıdır?

Kızıl Peşmerge

Kartal gölgesidir
Güvercin şafağında
Dağlara vurur:
Zahit tan eylemez onu
A canım,
Tohumdur
Tavlı toprakta
Namlusunu doldurur:
Deniri delidir
Örsü inatçı
Çekici öfkelidir.
Ve ince bir sızdır
Yürekte
Oooooooooooooo
A canım
Anlatamam
Bin yıllık kökten
Yürüyen sudur:
Newroz soluğu
Dehak'ın korkusudur.

Muzaffer Oruçoğlu
1979

NEXWEŞIYÊN BIÇÛK TÊN SERHEV DIBIN NEXWEŞIYÊN MEZIN

Nivîsandin: Yilmaz Guney • Vergerandin: Bêkes

●3●

Lawik got:

“Ez li aliyê erîka me”

Dê hêrs bû û got;

“Sûc yê te ye... te, lawik rûşustî kiriye... Li şûna ku tu lew-lewê bike, bigire hembêza xwe em wî bibin. Bela bigir!”

Lawik dest bi girî kir û got:

“Ez naçim textor!”

Bav got ku;

“Bese, negirî. Li min guhdar bibe. Tu zarokî biçûkî. Ez û diya te mezin in. Em bixwazin karin bi herdu piyên te bigirin û bibin textor. Qeweta te, têra li berxwedanê nake. Tiştên ji bo te, bi zor pêkanîn ne xweş e. Ma ne weha ye? Ez dixwazim tu ji me bawer bî... Baweriya xwe bi çûna ser textor bîne û bi dilê xwe em tev de biçin textor.”

Lawik got; “Ez naçim”

Bav ji ken, nikarîbû xwe bigire;

Lawik got “Çima tu kenî bavo?” Bav got ku;

“Hinek mirov hene, bê tu çawa ji textor ditirsî, ew ji wilo şoreşê ditirsin. Di gel ku ew di bin zilm û

zordariyê de dikin hawar û pir hêjar in jî. Lê dîsa jî ewana ji şoreşa rizgarbûnê ditirsin. Ez, ji ber vî awayî dikenim.”

Lawik got;

“Şoreş çiyê?!”

Bav demekî kurt fikirî;

“Ger ez karibim tirsî textor ji dilê te derxim, bi serkevim te bibim textor, ev ji bo te şoreş e!”

Lawik bi dengekî gur

dest bi girî kir û got:

“EZ ŞOREŞA NAXWAZİM! EZ ERÎKA DIXWAZİM!...”

Bêxal Sêfin • 6 salî • SWÊD

Ayşe • 5 salî • Avusturya

BIJÎ / KURDISKAN

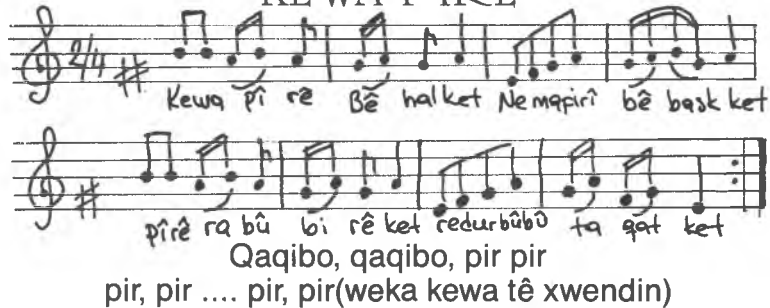

Stranên Zaroka

Helbest û awaz ; R. CAN

● 8 ●

KEWA PÎRÊ

Pîrê gihîşt wê gundî
Wê j' durva lokmanek dî
Ji kêfa ber xû ne dî
Bilez çû nekir hêdî
(Wek Kewa)
Pîrê pêşikand di nav çal
Lokman pirsî ev çi hal?
Pîrê j' bîrker kewa kal
Bê ziman ket ker û lal

Kurdên Mehmetçik

□□□□ Ev nivîs li ser rewşa Kurdên, ku ji Kurdistanê Bakur in hatiye nivîsandin.
Berî helbesta jêrîn dixwazim çend gotinan li ser rewşa me (Kurdên ji Kurdistanê Bakur) binivîsim. Gelek ji me dibêjin, dijmîn welatê me talan dike, roj tune, ku ew ji me çend kesan dikeve yan ji dike girtîgehê û hwd... Lê, ji ber ku yekîtîyê tekuz di nav me da tune, em xeynî hinek nivîsandinan, bi gotinan rojên xwe derbas dikin û ji qalê qalê pêştir karekî bi hêz nakin.

Hevalno, Hogirno!...
Ditîn û baweriyên me bi çi cûreyî dibin, bila bibin, gelo em Kurdên li derveyê welatê li dijî Tirkîya faşîst û qolonyalist çi bikin? Ma şoreşa Kurdistanê Bakur dest pê kiriye yan na? Kengê dest pê kiriye? Kengê wê dest pê bike? yan şoreş dom dike. Dema şoreşê hatiye yan na? Kengê ew dem wê be? yan dem hatiye û hêdî-hêdî ber bi derbasbûnê diçe!!!

Em, gelek caran li ser van pirsên jorîn diponijîn û difikirin, lê tu reyek zelal û pak nikarin ji xwe ra bibînin. Lêbelê divê em rastî ya Kurdistanê bibînin. Şoreş dom dike. Li derveyê welat, em nikarin bi çekdarî piştigirîya şoreşa Kurdistanê bikin. Ji ber vê yekê ji bo qels kirina dijmîn ji aliyê aborî, bi kêmî em karin:

1- Bi pere eskerî ya Tirkîyê nekin.
2- Tiştên ku ji Tirkîyê tên, nekin. Wan tiştên boqot bikin û wê boqotê bi qampaniyek zanistî bidin dom kirin. Ji bo, ku boqota me bi serkeve; barekî giran dikeve ser milên hemû welatparêzên, komeleyên û federasyonên Kurdan li derveyê welat.

Hemû xwendevanên wê nivîsê, ji bo qampaniyek bi hêz, bimînin di xweşiyê de.

Bi perê xwe eskerîya Tirkîyê neke!
Tiştên Tirkîyê boqot bike!

**Deza
Fransa**

Wê helbestê ji şehîdên Doza Kurdistan ra pêşkêş dikim:

KURDÊN MEHMETÇİK

Şehîdên doza min,
her şev tîn xewnên min.
Dibêjin,
"Binivîsîne heval Deza,
Bila bistrê Hozan Şivan
û bêje:
Êra dijmîn ji we ra dibê
Bijîn bijîn bijîn Tirkên Mehmetçik.
Lê dilên me dibê.
Bila bimrîn bimrîn bimrîn
Kurdên Mehmetçik
Êra ew in, ku li derveyê welat
Ji xwe ra dibên.
Em şoreşger û welatparêzên
Êra ew in, ku tercumanî
û mamostefî ya kurdî dikin.
Êra ew in, ku dibên
Em doza Kurda pêşva dibin.
Ji bo Kurdistanê,
Aza û serxwebû şer dikin.
Lê, ji aliyê din,
ji dijmîn re alîkar in.
Êra dijmîn ji we ra dibê,
Bijîn bijîn bijîn Tirkên Mehmetçik.
Lê dilên me dibê.
Bila bimrîn bimrîn bimrîn
Kurdên Mehmetçik.
Ku Kurdistan nebe jî
Tune ji bo me tu jîyan
Divê em baş zanibin
Em hemû gelê Kurdan.
Rojek bê ewê bêjin.
Me xeletî kirîye.
Li gor rewşa wê rojê,
Me postê xwe xelaskir e.
Lê em dibên ne xeletî.
Bi tevayî xayîntîye.
Hun Kurdên Mehmetçik
Baş zanibin,
Rojek
Peşmergeyên Kurdistan
Wê doza me bi serxînin
Peşmergeyên Kurdistan
Wê heyfa me hilînin.
Peşmergeyên Kurdistan
Wê çavên we derînin."

Deza

Katledilişinin 1. yıldönümünde saygıyla anıyoruz. Anısı mücadelemizde yaşıyor!!
VAN'dan bir grup öğrenci

Her acımızda her hüznümüzde
Belki bir gün diyerek koşarsız yarınlara
Ve karanlıklara sünger çekeriz
Zeytin dallı ak güvercini uarmak için
Jazarız sıcaklığıyla sevdaları yüreklerde;
Ve koşarsız dağlara baharı müjdalemeye
Kır çiçeklerinden bir halka takarak:
Gerekirse bir şafak vakti
Yine aynı hızla koşacağız ölüme
Dilimizde şarkımız başımız dik
Umudu karşılayacağız sabırla

Mehmet Çiğdem

BİZDEKİ GELENEK

Şehrimizin af örgütü temsilcisi dostum bana, "Sizdeki bu gelenek ne zaman son bulacak? Ülkede olduğu gibi Avrupa'da da devam ettiriyorsunuz. Biz, sizin dostlarınız ne zaman gerçekten sevineceğiz? Halkınızın acılarını paylaştığımız gibi mutluluğunu ne zaman paylaşacağız?" diye yutkunarak sordu.

Neydi bizdeki bu gelenek? Bu kıymetli dostumuzu üzen ve biraz da isyan ettiren? Şüphesiz ki bu geleneğimiz birleşmemek, güçbirliği yapmamak ve gerçekten halkımızın kurtuluşu için, bazı istem ve arzularımızda samimi davranmamaktır. Çünkü Kürdistan'da onlarca örgüt ve partiye bölündüğümüz gibi, İsveç'in ufak bir kentinde, iki ayrı Kürt derneği kurmuşuz ve her dernek kendi keyfine göre iş yapıyor. Birisi bir gece düzenlerken, iki hafta sonra diğeri yeni bir gece düzenliyor. Biri dost kazanmaya çalışırken, diğeri kaybettiriyor. Yani siyasi parti ve örgütler gibi biri düşmana vururken, diğeri sana vuruyor. Bir veya birkaçı Ulusal Cephe yaratmaya çalışırken, bir diğeri sabote ediyor.

Dostum, dostumuz bu olayı, (durumu) bir İsveçli olarak kavramış ve bize kaygılarını dile getirirken, Kürdistanlı parti ve örgütler bunu bilmiyorlar mı? Şüphesizki biliyorlar ancak, kimse benim ayranım ekşidir diyebilme samimiyetini göstermiyor. Kariyer ve dargrupçu anlayış bizde herşeyin üstünde ve önünde gelir. Dostum bunu bana sorarken, kendisine iyimser tablolar çizmeye çalıştım. Ancak, kesin ve somut cevap veremedim ve vermem de mümkün de değildi. Ve sonuç olarak bende Kürdistan partî ve örgütlerine soruyorum. Ne zaman bu yıllar boyu süregelen "geleneğimize" son vereceğiz? Ve ne zaman halkımızın ve gerçek dostlarımızın yüzünü güldüreceğiz? Umarım cevabım kendisini somut olay ve gelişmelerde bulur.

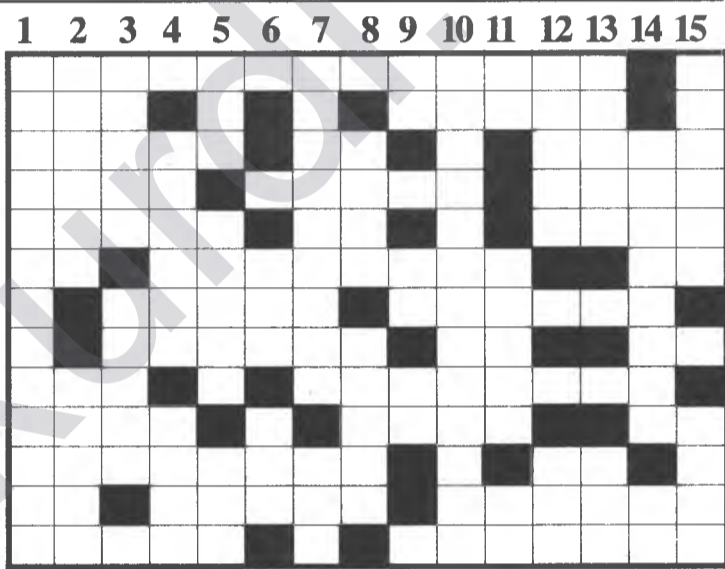
Dersimli Ahmet (İsveç)

APEC TRYCK OCH FÖRLAG

Tryck Layout Kopiering Limning

ÇAPXANE **MONTAJ** **KOPİ**
BASKI **MONTE** **KOPYA**

Tel: 08- 761 81 18
Navnîşan / Adres; Spångav. 345 - SPÅNGA

amadekar: BİRİNDAR

ÇEPERAST ★★★★★★ SEREJÊR ★★★★★★

1-Navê şêx û qehramanekî Kurdan ku di sala 1880'î de doza serxwebûna Kurdistanê yekbûyî dikir û ev qehreman di sala 1883 an de li Mekke çû ser heqîya xwe
2- Çaxa meriv dibê "ev aîdî kê ye"(berewajî)... Elba piçûk(berewajî) 3- Navê mehekê(berewajî)... Du tîp... Ji kesê lal re tê gotin(berewajî) 4-Navê sebzekî... Navê jin an keçekê... Mêrê bûkê 5- Tiştê teqandinê... Tiştê ku em ji bo wê şer dikin... Li hinek ciyan ji kesên "kubar, qapan" re dibêjin(berewajî) 6- Du tîp... Kesê ku li zirnê dixê... Notayek 7-Cûrekî pera... Qehramanê stranek kurdî(berewajî) 8- Cî nade, destur nade(berewajî)... Notayek(berewajî)... Kesk û sor û zer e(berewajî) 9- Reş, qemer... Name, mektup 10- Wexwarînek... Darkên zirav an jî pûş(berewajî)... Du tîp 11- Feodalîzm... Du tîp 12- Du tîp... Navê mîrêkî... Navê eşîrek Kurd ku li dora Mêrdînê dijîn 13- Kesê ku rîha wî sor be... Navê padîşahêkî Kurdan.

1-Lawê Şêxubeydullahê, ku di sala 1925 an de li Diyarbekir bi Şêx Seîd re hat darvekirin. 2- Ev tac a kêye?(berewajî)... Zîmanek 3- Navê cemekî Kurdistanê... Biryar(bi erebî) 4- Çaxa gur deng derdixê(berewajî) Navek 5- Navê cûrekî çûkan... Tiştê ku meriv pê diçû... Kevir 6- Tewaş... Hejmarek 7- Xanînek, ku xwarziyê Mîr Bedirxane 8- Borî... Navê mîrêkî 9- Kesemîne dûmîn(berewajî)... Ne wî, lê(...)... Du tîp 10- Guhdarî mêvanan be 11- Du tîp... Next(berewajî)... Du tîp 12- Tevlîhevi... Tiştê ku aîdî me ye 13- Xwarînek şêrin... Paytaxtê Sûrî(berewajî) 14- Ava ku ji silka çêdibe... Du tîp 15- Bi tirkî dibêjin "eylem" an jî aktîvîte... Êl, qebile.

**BERSIVÊN XACERÊZA
DI HEJMARA 35 AN DE**

ÇEPERAST; 1- rustemêzal, bûkê 2- yarmin, ut 3- mandû, nişadir 4- bawirne, ta 5- şerbet, îşaben 6- emer, bimir 7- natiwanim, mirêk 8- he 9- radrak, rbat, mû 10- dara, mir-dar, tûr 11- ebar, amedî 12- tûl, mad, nisêbin.

ABONE

6 MEHÎ • 6 AYLIK

SALEK • YILLIK

Tarih / Dîrok.....

NAV / PASNAV
ISIM / SÖYİSİM

NAVNÎŞAN
ADRES

WELAT / ÜLKE

240	Skr
240	FF
60	DM
72	G
1440	BF
60	Sfr
24	£
35	\$
480	S

Hûn dikarin heqê aboneti li ser hesabê GILALA AB Postgîro 26533-0 Stockholm razînin û sûretet jê ji Box 7080, 172 07 Sundbyberg-Sweden re bi qarta abone rêkin.

Abone ücretini GILALA AB PG; 26533-0 Stockholm kontosuna yatırarak, bir kopyasını Box 7080,172 07 Sundbyberg-Sweden adresine abone kartıyla birlikte postalayarak abone olunabilir.

KURDISTAN PRESS

Kurdisk Tidning
Utökome varannan vecka
Nummer; 36 (7)
04 Maj • Gulan 1988

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Orhan KOTAN, 08-295056
Redaktion sekreterare
Çetin ÇEKO, 08-298332
Tekniskt sekreterare
S. SERDAR, 08-984743
Administration-Prenumaration
B. AZAD, 08-298332

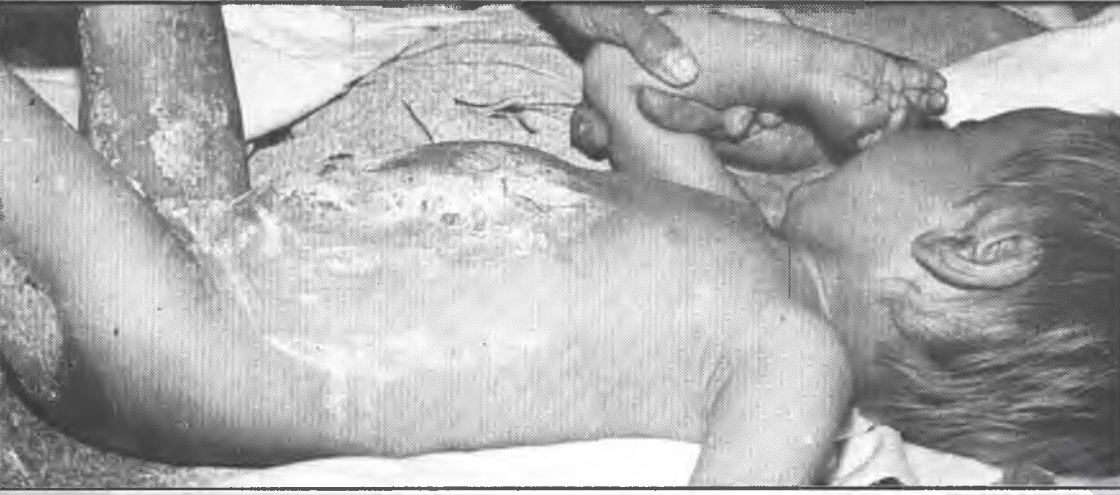
Postadress; Box 7080, 17207 Sundbyberg
Besökadress; Örsvängen 6C, Hallonbergen
Tlf; [46] 8-29 83 32
Telex; 131 42 ANK S
Telefax; 08-29 50 56
Bankgîro; 343-5559
Postgîro; 2 65 33-0
Tryckeri; Idrottsbladet / Södertälje

ISSN 0283 - 4898

Sınır Tanımayan Doktorlar Birliği (AZG):

“Terör kurbanlarına yardım edin!!”

Halepçe 1988

Belçika'da faaliyet gösteren ve Sınırsız Doktorlar (AZG) diye adlandırılan Doktorlar Birliği geçtiğimiz günlerde Halepçe bölgesinde yaptıkları incelemeleri ve Kürdistan ile İran için hazırladıkları yardım projelerini basına açıkladılar. Açıklamanın tam metnini okuyucularımıza sunuyoruz.

a) TEMEL NEDEN

Belçika - Holanda'nın Sınırsız Doktorlar Birliği'nden ve Gent Üniversitesi Profesörü A. Heindrick'in toksikoloji bölümünde görev yapan doktorlardan oluşturulmuş bir grup olay (Halepçe) yerini tanıma amacı ile gerekli incelemelerde bulunmuşlardır.

Oluşturulan grupta; Dr. Reginald Moreels (Başkan) -Belçika AZG grubu-, Dr. Jacques De Milano (Sekreter) -Holanda AZG grubu-, Dhr. Dirk Dons (Toxikoloji asistanı) -RUG- yer almıştır. Bugüne dek insanî yardım için yapılan çağrıya şu kuruluşlar cevap verdi: PUK (Kürdistan Yurtseverler Birliği) Holanda'nın AZG'sine (Artsen Zonder Grenzen / Sınırsız Doktorlar Birliği) ve İran Elçiliği'nde Belçika AZG'sine ve RUG toksikoloji (Prof. A. Heindrickx) bölümüne yardım etmişlerdir.

Bu yardımlar Kürdistan'ın sivil halkı için insanlık adına istenilen bir yardımdır. Kürt sivil halkı geçtiğimiz günlerde yeniden savaş gazlarıyla saldırıya uğramıştır. Bu bölgeye yardım ulaştırılan tek yabancı kuruluş AZG'dir.

b) AMAÇ

1- Tıbbi ve insani durumun değerlendirilmesi,
- İran / Irak (Kürdistan) savaş bölgesinde incelemeler,
- Hastalara bakım yapılan Tahran Hastahane'sinin yerinde incelenmesi.

2- Savaş gazlarının kullanımı ve bunların yarattığı tıbbi ve toksikolojik bakımdan durumları.

3- Bu kazazedelerin tıbbi ihtiyaçlarının belirlenmesi

4- AZG -Belçika ve Hollanda'nın yapacağı tıbbi yardıma olan ihtiyaç...

c) ARAŞTIRMALAR

- Tahran'daki özel, geliştirilmiş hastahanelere
- Savaş alanı ve Irak-İran sınırlarına (Halepçe ve Anab köyü)
- PUK'un temsilcilerine, Belçika ve Holanda Büyükelçilik'lerine, Uluslararası Kızıl Haç'a, İran Kızılay'ına ziyaretler yapılmış bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca Irak ile diplomatik ilişkiler çerçevesinde görüşmelerde bulunulmuş, tüm görüşmeler olumlu geçmiştir.

d) TESBİTLER

- Bilimsel Tesbitler
1- Halepçe ve Anab'ta
- Bu bölgede yaşayan halkın cesetleri her tarafa yayılmıştır.
- Klasik silahların yol açtığı hiç bir yara izine rastlanmamıştır.
- Halkın bir bölümü çok kısa bir zaman dilimi içinde ölmüş, geri kalanlar ise toksitlenmiş ve yaşam mücadelesi vermektelerdir.
2- Tahran ve Behtaran Hastahanelerinde grubumuz ağırlık derecelerine göre gruplandırılmış 400 hastaya rastlanmıştır.
- Bu hastalarda görülen izler İperit gazının bıraktığı tipik özelliklerdir.
- Derilerinde yanık izleri,
- Gözlerinde iltihaplanmalar,
- Nefes alma zorlukları vardır.

- Hematolojik belirlemeler,
- Toksikolojik belirlemeler (Tıbbi bulguların kanıtlanması)

a) Bölgede araştırılacak gazlar;

- İperit gazı
- Siyanid gazı
- Sınır gazı

b) Dağılmış sınır bölgelerindeki objeler;

- Su, kum, taşlar, ölü kuşlar vs.
c) Bir hafta içinde incelemelerin sonuçları, Prof. A. Heindrickx ve Dhr. D. Dons tarafından bir rapor halinde Birleşmiş Milletler ve Tib organizasyonlarına gönderilecektir.

e) YARALILARIN TEDAVİ METODLARININ TESBİTİ

Grubumuz olay yerindeki doktorların tıbbi muamelelerinin çok derin etkisi altında kalmıştır. Ne yazık ki, bu doktorlar 1984'ten itibaren toksitler ve gazlarla ilgilenebildiler. Şimdiye kadar hiç bir şekilde ve bu kadar

büyük ölçüde sivil yaralıyla karşılaşmamışlardır.

f) TIBBİ İHTİYAÇLAR

Grubumuzun yaptığı incelemelere göre, hastahanelerde 2500 - 3000 civarında hasta ile karşılaşmıştır.

Hastahanelere kaldırılan yaralıların %95'i B ve C guruplarındadır. Hastaların %5'i ise A kategorisindedir. Bu belirlemelere dayanarak, Belçika ve Hollanda AZG'si İran ve Kürdistan'a acil tıbbi yardımını yapılması yönünde aktif çaba gösterme kararındadır. Belçika resmi makamlarına talibimizi iletmiş bulunuyoruz.

g) SONUÇ

1- İncelemelerimiz sonucunda, bölgede, Kürtlerin Kemotoksit gazı ile öldürüldüğünü tesbit ettik.

2- Savaşın her türüne karşıyız. Bu dehşet veren tablodan sonra, kimyasal silahların yasaklanması için elimizden gelen her türlü çabayı sarfedeceğiz.

3- Eğer her hangi bir savaş olursa, her zaman olduğu gibi, o zaman da yaralı halka yardım edeceğiz, ilaç göndereceğiz.

4- Son olarak açık bir çağırımız var. Belçika halkı bizi desteklemelidir.

Bilindiği üzere bizlerin herhangi bir politik amacı yoktur. Yaralılara yardım tek amacımızdır. Bizim için en önemli şey, terör kurbanlarına yardım edebilmektir.

Şu an bölgede bulunan bu çaresiz insanlara yardım etmek istiyoruz. En acil ihtiyaç şu an için ilaçtır. Bu ilaçları temin edebilmemiz için ekonomik yardıma ihtiyacımız var.

Umarız yardımlarınızı eksik etmezsiniz.

Yardımlar için aşağıdaki kontoya kullanabilirsiniz:

ARTSEN ZONDER GRENZEN
(Sınırsız Doktorlar Birliği)
- Slachtofers van
chemische wapens -
(Kimyasal silahlarla yaralananlar)
★
Konto No: 000 - 0000060 - 60

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJİN • 15 GÜNLÜK GAZETE

adres • navnişan; Box 70 80, 172 07 Sbb. - Sweden

The Kurdish News Agency

AJANSA NÛÇEYA KURD

KÛRT HABER AJANSI

Ajansa Nûçeya Kurd, çav, guh û zimanê tevgera rizgariya netewî û civakiya welatê me ye.

Tiştên te bihîst û dîtin bigihîne ANK.

Lêkolînan li ser serpêhatiyan çêbike.

Sûretan bikşîne.

Rêçeşop bibîne.

Alîkariya tevgera rizgariya me ya netewî û civakî bike û dengê wê bigihîne gelên cîhanê.

Parlementoyên Ewrûpa, rêxistinên civakî yê demokrat û weşanan taqîp bike.

Zanyariyên ku dikevin destê te, wergerîn kurdî û tirkî li gel rêçeşop ji ANK re birêke.

Di civîn û semîneran da amade bibe, binêre.

Pewendiyên xwe bi welat re kûr bike.

Kar bike, ku rêçeşop û nûçe bigihînin ANK.

Navnişan û telefona ANK bide karkerên ku diçin welat û tîr.

Pêwendiyên bi ANK re deyne.

Ji dil û can bibe endamek ji yê nûçevanên ANK.

ANK care yeke mîne ku bûye navenda nûçeya Kurda.

ANK sazûmanekî ji ya têkoşîna rizgariya netewî û civakiya me ye.

ANK ya me hemûya ye.

Kürt Haber Ajansı ülkemizdeki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin gözü, kulağı, dilidir.

Duyduğunu, gördüğünü ANK'ya ilet.

Olayları araştır. Resim çek.

Belge bul.

Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelemizin dünya halklarına duyurulmasına katkıda bulun.

Avrupa Parle-

mentolarını, demokratik kitle örgütlerini, basını izle.

Edindiğin bilgileri, kürtçe ya da türkçeye çevire-

rek belgeleri ile beraber ANK'ya gönder.

Toplantıları, seminerleri izle.

Ülkeyle kurduğün ilişkileri derinleştir.

ANK'ya haber ve belge gönderilmesini sağla.

Ülkeye gidip - gelen işçilere ANK'nın telefonunu ve adresini ver.

ANK ile ilişki kur.

Gönüllü muhabir ağının bir üyesi ol.

ANK dünyada ilk Kürt Haber Merkezi'dir.

ANK, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizin bir kurumudur.

ANK hepimizdir.

Tel: 08-984743

Fax: 08-295056

Telex: 131 42 ANK S

ANK